

**En retlig analyse af reglerne
om tvangsmæssig anbringelse
efter implementeringen af barnets lov**

Aalborg Universitet

2025

Sofie Præcius

Studienr.
20205711

Abstract

This thesis provides a legal analysis of the rules concerning forced removal of the child or young person in Denmark following the implementation of the Child's Act, which entered into force on January 1, 2024. The Child's Act replaces the Act on Social Services regarding special support for children or young people. The stated objectives of the new act include strengthening the rights of the child or young person, ensuring earlier intervention, and enhancing the involvement of the child or young person in decisions affecting their lives. The thesis examines whether these objectives are reflected in the legal framework and practice.

A central focus is placed on Section 47 of the Child's Act, which regulates forced removal. Compared to the previous framework, Section 47 introduces an explicit requirement for a prior child welfare assessment and mandates that any decision on removal must specify its purpose and expected duration. The thesis questions whether these changes ensure better protection or whether they merely codify the pre-existing framework. The threshold for intervention remains largely unchanged, requiring a risk of serious harm to the health or development of the child or young person. In addition, the thesis analyses the new provision on involuntary removal before birth under Section 49. This provision allows for the removal of a child immediately after birth, based on circumstances identified during pregnancy. Through comparative analysis, the thesis examines the legal implications of such intervention. The analysis is supplemented by a qualitative review of administrative practice from the National Social Appeals Board, with the aim of clarifying how the legal framework is applied in practice. Relevant decisions are assessed in terms of legal reasoning, documentation standards, and the extent to which they fulfil the obligation to ensure the rights of the child and respect the legal safeguards afforded to parents.

Furthermore, the thesis analyses the child's or young person's right to request removal and permanent removal. While these provisions may enhance the child's or young person's ability to influence decisions, they do not establish a right to have the request granted. The municipal authority retains the responsibility to assess the best interests of the child or the young person, and the decision must be based on an overall assessment of the child's or young person's situation.

The thesis concludes that the Child's Act strengthens the procedural framework for forced removals and enhances the visibility of the child's or young person's voice. However, the reform does not introduce substantial changes to the material grounds for forced removal. The overall legal effect of the reform depends on its implementation in practice, particularly the ability of municipalities to meet the increased requirements for documentation, proportionality, and justification.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	1
1.1. Problemformulering.....	1
1.2. Afgrænsning	2
1.3. Metode.....	2
2. Overgangen til barnets lov	5
2.1. Reformen Børnene Først	5
3. Barnets lov.....	6
3.1. Danmarks internationale forpligtelser	6
3.1.1. Barnets bedste og retten til at udtrykke synspunkter.....	7
3.1.2. Retten til familieliv.....	8
4. Oplysning af sagen	9
4.1. Børnefaglig undersøgelse	10
5. Anbringelse uden for hjemmet.....	12
5.1. Informeret samtykke	12
5.1.1. Formålet med anbringelsen	13
5.2. Tvangsmæssig anbringelse.....	14
5.2.1. Betingelserne for tvangsmæssig anbringelse og deres udvikling	14
5.2.2. Virkningen af lovændringen.....	18
6. Barnets ret til at anmode	19
6.1. Anmodning om anbringelse uden for hjemmet	20
6.2. Anmodning om permanent anbringelse.....	21
6.2.1. Den permanente karakter	22
6.3. Barnets anmodningsret – reelt fremskridt eller symbolsk ret?.....	23
7. Tvangsmæssig anbringelse af ufødte børn	24
7.1. Undersøgelse af kommende forældre	25
7.2. Akutafgørelser efter serviceloven.....	29
7.2.2. Situationens faremoment.....	30
7.3. Usikkerhed i praksis	32
8. Afgørelser fra Ankestyrelsen.....	34
8.1. Stadfæstede afgørelser efter barnets lov.....	35
8.1.1. Hvad udledes der af afgørelserne?.....	36
8.2. Stadfæstede afgørelser efter serviceloven	39
8.2.1. Hvad udledes der af afgørelserne?.....	40

8.3. Ophævede afgørelser efter barnets lov	42
8.3.1. Hvad udledes der af afgørelserne?	42
8.4. Ophævede afgørelser efter serviceloven	44
8.4.1. Hvad udledes der af afgørelserne?	45
8.5. Akutafgørelsernes mulige udfald efter barnets lov	47
8.6. Virkningen af lovændringen	49
9. Konklusion	51
10. Litteraturliste	53

1. Indledning

Det er et grundlæggende udgangspunkt i samfundet, at børn og unge vokser op hos deres familie, men i visse tilfælde formår forældre imidlertid ikke at varetage deres børns behov. Derfor kan hensynet til barnets eller den unges bedste nødvendiggøre en anbringelse uden for hjemmet – enten med eller uden samtykke.

Reguleringen af børne- og ungeområdet er omfangsrig, detaljeret, komplekst og præget af hyppige ændringer.¹ Senest trådte barnets lov i kraft den 1. januar 2024 som led i reformen *Børnene Først*, hvori aftalepartierne fastslog, at ingen børn i Danmark bør vokse op i hjem med omsorgs-svigt.² Barnets lov samler nu reglerne om støtte til udsatte børn og unge, der tidligere blev reguleret i serviceloven, i én lov.³ Formålet med barnets lov er at sikre barnets eller den unges bedste og samtidig styrke barnets eller den unges ret til at blive hørt og inddraget i beslutninger, der vedrører barnets eller den unges forhold.

Specialet vil fokusere på reguleringen af tvangsmæssige anbringelser og undersøge, hvorvidt implementeringen af barnets lov udgør et egentligt skift i den måde, anbringelsessager håndteres på. I barnets lov er der som noget nyt givet mulighed for at træffe afgørelse om tvangsmæssig anbringelse allerede inden fødslen, med henblik på at barnet anbringes umiddelbart efter fødslen.⁴ Med denne nye mulighed opstår der blandt andet spørgsmål om forældrenes retssikkerhed, hvilket specialet vil undersøge gennem en analyse af afgørelser fra Ankestyrelsen.

Desuden har barnets lov givet barnet eller den unge ret til at anmode om anbringelse uden for hjemmet eller permanent anbringelse.⁵ Anmodningsretten fandtes ikke i serviceloven, og det må derfor overvejes, hvilken betydning disse anmodningsrettigheder har for barnets retlige stilling – og om der er tale om en reelt styrket ret. Det rejser tillige spørgsmål om, hvordan myndighederne skal vurdere og håndtere sådanne anmodninger, og hvordan rettighederne spiller sammen med det overordnede krav om at sikre barnets bedste.

1.1. Problemformulering

Dette speciale vil undersøge, hvilke ændringer der er sket ved implementeringen af barnets lov i forhold til anbringelser uden samtykke – med særlig fokus på barnets lov § 49.

---

¹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 21

² Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*, s. 3

³ Når der henvises til serviceloven i specialet, så henvises der ikke til gældende ret, men til LBKG nr. 1089 af 2023-08-16 lov om social service

⁴ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 49

⁵ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov §§ 48 og 68

1.2. Afgrænsning

Specialet inddrager i begrænset omfang rådgivning, vejledning, støtte og forebyggende indsatser efter barnets lov, og fokuserer udelukkende på deres betydning i henhold til tvangsmæssig anbringelse. Specialet inddrager ikke regler i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. På grund af specialets omfang inddrages følg-og-forklar-princippet efter barnets lov § 51, stk. 3 ikke. Derudover tages der ikke stilling til mulige anbringelsessteder, samvær og genbehandlingsreglerne. Ligeledes inddrages ændringerne vedr. forhold under anbringelsen ikke, samt reglerne vedr. hjemgivelse – herunder den nye second-opinion regel, da den ikke vedrører barnets eller den unges anmodningsret.

Aldersgrænser, i de for specialet relevante bestemmelser i barnets lov, vil ikke blive beskrevet uddybende, ligesom betydningen af disse ikke berøres. Tvivlen angående barnets klageret, når det anmoder om anbringelse, behandles ikke i specialet – dette skyldes, at barnet efter en lovændring nu har ret til at klage til Ankestyrelsen, hvis der efter anmodning om anbringelse ikke træffes afgørelse om anbringelse eller støttende indsats.⁶

1.3. Metode

For at belyse specialets problemformulering tages der afsæt i den retsdogmatiske metode, som har til formål at klarlægge, analysere og systematisere gældende ret på et afgrænset område.⁷ Analysen omfatter ændringerne i barnets lov vedr. tvangsmæssig anbringelse og fokuserer særligt på udvalgte nye bestemmelser i barnets lov, herunder barnets anmodningsret vedr. anbringelse og permanent anbringelse samt muligheden for at træffe afgørelse om anbringelse inden fødslen. Retsdogmatisk metode indebærer en struktureret fortolkning og anvendelse af autoritative retskilder såsom lovgivning, forarbejder, administrative forskrifter og praksis, med henblik på at identificere retstilstanden og analysere dens indhold og rækkevidde.⁸

Specialet tager afsæt i forskellige retskilder, hvor lovgivning udgør den øverste nationale retskilde. Barnets lov analyseres som udtryk for gældende ret for at identificere retsreglernes indhold og rækkevidde. Forarbejderne til loven inddrages som sekundær retskilde for at afdække lovgivers intentioner og bidrage til fortolkningen af bestemmelserne, særligt når ordlyden er uklar eller kan fortolkes på flere måder.⁹ I specialet anvendes formålsfortolkning til at belyse lovgivers hensigt med de nye bestemmelser i barnets lov, hvorfor de almindelige og specielle

---

⁶ Jf. barnets lov § 48, stk. 2

⁷ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 211

⁸ Munk-Hansen, C., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Den juridiske løsning: Introduktion til den juridiske metode*, s. 16-17

⁹ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 305

bemærkninger anvendes i stort omfang.¹⁰ Endvidere anvendes serviceloven som et fortolkningsbidrag til barnets lov, da tidligere gældende ret, ud fra et retshistorisk perspektiv, kan hjælpe med at fastlægge gældende ret og skildre, hvilke momenter lovgiver har lagt til grund for barnets lov.¹¹

Et centralt element i specialet er således en komparativ analyse af den tidligere regulering i serviceloven og den nugældende regulering i barnets lov. Denne analyse sigter mod at identificere både materielle og processuelle ændringer, med fokus på lovændringens påvirkning af myndighedernes skøn og barnets eller den unges samt forældrenes retssikkerhed. Den komparative analyse anvendes til at vurdere, hvorvidt og i hvilket omfang ændringerne indebærer en reel ændring i retstilstanden, samt hvilke retssikkerhedsmæssige og menneskeretlige implikationer disse ændringer kan have.

For at belyse anvendelsen af reglerne om tvangsmæssig anbringelse inden fødslen, er der indhentet afgørelser efter både serviceloven og barnets lov via aktindsigt. Ankestyrelsens afgørelser har ikke samme retskildemæssige vægt som domstolenes praksis, men de udgør væsentlig administrativ praksis og bidrager til forståelsen af, hvordan reglerne fortolkes og anvendes i praksis.¹² Analysen af afgørelserne er kvalitativ og fokuserer blandt andet på sagsoplysning, begrundelse og proportionalitetsvurderinger i afgørelser om tvangsmæssig anbringelse inden fødslen, herunder hvordan den nye bestemmelse i barnets lov anvendes.

Derudover inddrages der principmeddelelser fra Ankestyrelsen, idet principmeddelelserne fastlægger de væsentligste hensyn og fortolkninger, som skal anvendes i tilsvarende sager. Principmeddelelser har en særlig retskildemæssig status, da de er bindende for kommuner.¹³ Kommuner er således forpligtet til at følge principmeddelelserne af hensyn til lighedsgrundsætningen og til forudsigelighed i forvaltningspraksis.¹⁴ Selvom principmeddelelser ikke har samme retskildemæssige vægt som lovgivning eller domstolsafgørelser, tillægges de betydelig vægt som udtryk for administrativ praksis, og de kan i visse tilfælde også inddrages i domstolenes vurdering af korrekt retsanvendelse. Domstolene er dog ikke bundet af principmeddelelserne, idet grundlovens §§ 3 og 63 forudsætter, at domstolene frit kan efterprøve forvaltningens afgørelser og vurderinger.¹⁵ I specialet anvendes principmeddelelserne som fortolkningsbidrag til at belyse og analysere gældende praksis på området.

---

¹⁰ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 319

¹¹ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 74

¹² Munk-Hansen, C., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Den juridiske løsning: Introduktion til den juridiske metode*, s. 86

¹³ Ankestyrelsen: *Ankestyrelsens principmeddelelser. Bindende for kommunen*.

¹⁴ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 351-352

¹⁵ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 351-352

Specialet inddrager endvidere internationale retskilder, som understøtter Danmarks internationale forpligtelser – herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (herefter EMRK) og FN's Konvention om Barnets Rettigheder (herefter Børnekonventionen). Disse retskilder anvendes både som fortolkningsbidrag og til at vurdere, om de nye bestemmelser i barnets lov lever op til de krav, der følger af konventionerne. Danmark har inkorporeret EMRK i dansk ret, og dermed kan de rettigheder der følger af EMRK, herunder retten til familieliv efter artikel 8, påberåbes i den fortolkning, som lægges til grund af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (herefter EMD).¹⁶ Børnekonventionen inddrages i specialet, da flere bestemmelser i barnets lov tager afsæt heri. Børnekonventionen er ikke inkorporeret i dansk ret, men Danmark har ratificeret Børnekonventionen. Danmark er således forpligtet til at efterleve konventionen og rettighederne herefter.¹⁷ I specialet bliver der lagt fokus på artikel 3 om hensynet til barnets tarv og artikel 12 om barnets ret til at blive hørt.

Specialets retsdogmatiske analyse suppleres og perspektiveres af en bredere juridisk metodeforståelse, hvor retskilderne også ses i lyset af samfundsmæssige og retspolitiske udviklinger. Denne tilgang tillader en mere kontekstuel forståelse af de retlige problemstillinger, særligt i relation til barnets eller den unges retsstilling og udviklingen i tvangsanbringelsens normative grundlag.¹⁸ Yderligere inddrages overvejelser om retsprincipper såsom legalitet, proportionalitet og hensynet til barnets bedste, som har betydning for afvejningen mellem myndighedsudøvelse og barnet eller den unge og forældrenes rettigheder.

Specialet inddrager endvidere en analyse af myndighedernes skønsmæssige vurdering i sager om tvangsmæssig anbringelse inden fødslen. Metodisk omfatter dette en vurdering af de retlige rammer for skønsudøvelsen, herunder hvorvidt skønnet er udøvet i overensstemmelse med grundlæggende forvaltningsretlige principper såsom legalitet, saglighed og proportionalitet.¹⁹ Der lægges vægt på at identificere skønsmarginens bredde og på at analysere, hvordan skønnet i praksis udøves og begrundes i konkrete afgørelser. Denne tilgang bidrager til at belyse, om myndighedernes anvendelse af skønnet understøtter barnets og forældrenes retssikkerhed og overholder gældende ret.²⁰ Supplerende anvendes retslitteratur i specialet. Retlitteratur er ikke en selvstændig retskilde, men kan bidrage til forståelsen af reglerne og give indsigt i den retlige argumentation.²¹ Der anvendes også andre kilder i specialet, artikler mv., til at belyse problemstillinger på området, men disse tillægges ikke væsentlig retskildemæssig værdi.

---

¹⁶ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 297-298

¹⁷ Justitsministeriet, (2014). Betænkning nr. 1546 om inkorporering mv. inden for menneskeretsområdet, s. 192-193

¹⁸ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 395-396

¹⁹ Munk-Hansen, C., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Den juridiske løsning: Introduktion til den juridiske metode*, s. 95-96

²⁰ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 27

²¹ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 397-398

Sammenfattende bygger specialets metode således på en kombination af retsdogmatisk analyse, komparativ analyse og fortolkning af administrativ praksis. Ved at kombinere flere metodiske tilgange skabes der grundlag for en nuanceret undersøgelse af både den gældende retstilstand og dens udvikling.

2. Overgangen til barnets lov

Nytårsdag i år 2020 havde statsminister Mette Frederiksen i sin nytårstale fokus på børne- og ungeområdet. Frederiksen satte særligt fokus på anbragte børn og udtalte bl.a. at:

“Flere udsatte børn skal have et nyt hjem. Tidligere end i dag. Og vilkårene for anbragte børn skal være langt mere stabile. (...) Jeg ved godt, at det ikke er alle, der vil være enige med mig. Nogle vil sige, at vi skal forebygge mere. Hjælpe familierne. Det skal vi. Men det vil ikke være nok. Vi må entydigt tage børnenes parti. Lytte til dem.”²²

Det ledte efterfølgende til reformen *Børnene Først*, som efter lidt politisk forsinkelse ledte til ikrafttrædelse af barnets lov den 1. januar 2024.²³

2.1. Reformen Børnene Først

For at gøre lovgivningen mere overskuelig, samler barnets lov reglerne om støtte og hjælp til børn og unge med behov for særlig støtte ét sted.²⁴ Tidligere social- og ældreminister Astrid Krag, som fremsatte det oprindelige lovforslag, udtalte i en pressemeddelelse i december 2021, at *Børnene Først* i hendes øjne er *“det største socialpolitiske fremskridt i mange år. Med reformen tager vi grundlæggende fat på problemerne og ændrer systemet og loven, så vi sætter børnene først.”*²⁵ Spørgsmålet er dog, om barnets lov er lige så skelsættende og regelændrende, som der gives udtryk for?

Regeringens og aftalepartierne ønske med barnets lov er at *“stadfæste et tidssvarende børnesyn, der både i lovgivning og praksis skal sikre, at børn ses i deres egen ret, får flere rettigheder, og at rettighederne og barnets stemme får større betydning i sagsbehandlingen.”* I aftalen er der en række centrale temaer, som uddybes. Dette er bl.a. bedre og tidligere indsatser for udsatte børn og familier, færre skift og mere stabilitet, samt flere rettigheder til børnene.²⁶

Det fremgår af aftalen, at der skal sørges for, *“at hjælpen gives tidligere og med den rette indsats fra start”*.²⁷ Hermed menes, at anbringelse ikke skal ses som sidste udvej, men derimod

---

²² Regeringen Frederiksen, M., (2020), Statsministerens nytårstale

²³ Leth Svendsen, I., & Hartoft, H., (2023), *Oversigtsnotat. Barnets lov*, s. 2 og 3

²⁴ Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*, s. 10

²⁵ Leth Svendsen, I., & Hartoft, H., (2023), *Oversigtsnotat. Barnets lov*, s. 3

²⁶ Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*, s. 1

²⁷ Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*, s. 1

kan være den rigtige indsats tidligt i sagsforløbet. Det beskrives, at intentionen om "at sikre barnet både en tidlig og tilstrækkelig indsats, og vægte barnets tarv over hensynet til forældre" allerede fandtes i den dagældende lovgivning, men ønsket med barnets lov er at indskærpe denne. Parterne vil derfor tydeliggøre med barnets lov, at anbringelse kan være en nødvendig indsats for nogle børn tidligt i sagsforløbet til at forebygge deres mistriksel, hvormed anbringelse kan være den rettidige indsats.²⁸ Når der er truffet afgørelse om anbringelse, er der i aftalen en række initiativer, som skal styrke anbragte børns ret til færre skift og mere stabilitet. Disse initiativer inkluderer bl.a. mulighed for at træffe afgørelser om anbringelse inden fødslen og bedre mulighed for permanente anbringelser.²⁹ Ligeledes skal børnene have flere rettigheder, såsom ret til at anmode om anbringelse uden for hjemmet og ret til at anmode om permanent anbringelse.³⁰

3. Barnets lov

Barnets lov trådte i kraft den 1. januar 2024 og afløste reglerne vedr. hjælp og støtte til børn eller unge og deres familier i lov om social service (herefter serviceloven). Oprindeligt blev serviceloven opbygget efter en niveauinddeling af ydelser, alt efter hvilken indsats der var tale om. Denne opdeling går til dels igen i barnets lov, hvor lovens ydelser varierer fra generel rådgivning og vejledning, til egentlige forebyggende og støttende indsatser, og endelig til anbringelse uden for hjemmet.³¹ Kravene til sagsbehandlingsprocessen afspejles af denne niveauopdeling, hvor efter der er færre krav og større fleksibilitet i sager med lav kompleksitet, mens der er strengere og mere præcise krav og tidsfrister i sager med højere kompleksitet.³²

Lovgrundlaget tager udgangspunkt i to typer afgørelser, som er principielt forskellige: den frivillige og den tvangsmæssige. Betingelser og krav til afgørelsens indhold og til sagsbehandlingen varierer alt efter om der foreligger et samtykke eller ej.³³ I børnesager på det socialretlige område er udgangspunktet for sagsbehandlingen de regler, der bl.a. følger af forvaltningsloven.³⁴ Endvidere skal der tages hensyn til Danmarks internationale forpligtelser.

3.1. Danmarks internationale forpligtelser

I de almindelige bemærkninger til barnets lov fremgår det gentagne gange, at der skal tages hensyn til overholdelse af Danmarks internationale forpligtelser. Dette gælder særligt i sager om tvangsmæssig anbringelse, hvor indgrebet i barnets eller den unges og forældrenes rettigheder

---

²⁸ Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*, s. 5

²⁹ Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*, s. 7-8

³⁰ Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*, s. 11

³¹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 24

³² Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 24-25

³³ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 25

³⁴ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 25-26

er særligt vidtgående.³⁵ De centrale internationale retskilder er i denne sammenhæng Børnekonventionen og EMRK, som begge har stor betydning for fortolkningen og anvendelsen af reglerne i barnets lov.

3.1.1. Barnets bedste og retten til at udtrykke synspunkter

Af formålsbestemmelsen til barnets lov fremgår det, at støtte efter loven skal ydes med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste, jf. barnets lov (herefter BL) § 2, stk. 2. Begrebet *barnets bedste* er et grundlæggende børneretligt princip, der følger af Børnekonventionens artikel 3. I denne statueres, at barnets tarv (herefter barnets bedste) skal komme i første række i alle foranstaltninger vedrørende børn.³⁶ Hensynet til barnets bedste har været et grundelement i de lovforslag, der gennem tiden har medført ændringer på børneområdet, hvilket bl.a. skyldes Danmarks ratifikation af Børnekonventionen i år 1991.³⁷

Barnets bedste er et afgørende hensyn, som indebærer, at barnets eller den unges ret til at deltage i sin egen sag skal respekteres og understøttes.³⁸ I præamblen til Børnekonventionen fastslås det, at familien er den naturlige ramme for børns vækst og trivsel, hvorfor familien bør gives den nødvendige beskyttelse og hjælp.³⁹ Dog skal der efter artikel 3 tages hensyn til barnets eller den unges bedste, hvilket ikke altid er at være hos sin familie. Et andet centralt princip følger af Børnekonventionen artikel 12, hvorefter deltagerstaterne skal sikre, at barnets eller den unges synspunkter frit kan udtrykkes og bliver tillagt passende vægt i overensstemmelse med barnets eller den unges alder og modenhed.⁴⁰ Dermed er udgangspunktet vedr. barnets eller den unges medvirken i egen sag, at det er en rettighed, som de voksne omkring barnet eller den unge skal sikre.

Barnets bedste er ikke et nyt begreb, som er udsprunget af barnets lov. Barnets bedste har derimod været et bærende princip, der ofte er blevet lagt vægt på gennem tiden. I begyndelsen af år 2000 kom lovforslaget *Barnet i Centrum* og i slutningen af årtiet var det reformen *Barnets Reform*.⁴¹ Ud fra navnene kan det udledes, at grundidéen har været den samme i over 20 år – barnet skal være i centrum, det er barnets reform, børnene skal først og nu er det blevet *barnets lov*. At barnet nu har fået "sin egen" lov understreger, at barnets rettigheder og behov ikke blot er noget, der skal lægges vægt på i afgørelser, men at det skal være udgangspunktet.

---

³⁵ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.1. og 4.2.

³⁶ Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989. *FN-konvention om Barnets Rettigheder*, artikel 3

³⁷ Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989. *FN-konvention om Barnets Rettigheder* og Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 50

³⁸ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 199

³⁹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 200

⁴⁰ Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989. *FN-konvention om Barnets Rettigheder*, artikel 12

⁴¹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 50 og 53

Princippet om barnets bedste fungerer dermed både som en rettesnor og retfærdiggørelse for tvangsmæssige indgreb, men stiller samtidig høje krav til myndighedernes evne til at forstå og afveje barnets eller den unges bedste i komplekse situationer. Når barnets eller den unges bedste skal varetages, kan det ofte komme i konflikt med forældrenes rettigheder. Sådanne situationer kræver, at der foretages en afvejning af, hvornår indgreb i forældrenes rettigheder er nødvendigt for at beskytte barnet eller den unge.⁴² Her er proportionalitetsprincippet en central faktor, da myndighederne skal sikre, at den tvangsmæssige foranstaltning ikke er mere indgribende end nødvendigt.⁴³ Afvejningen mellem barnets eller den unges bedste og forældrenes rettighed er derfor ofte kompleks, hvilket sætter høje krav angående overholdelse af ikke kun barnets lov, men også rettighederne, der følger af EMRK.

3.1.2. Retten til familieliv

Efter EMRK artikel 8 har enhver ret til respekt for sit familieliv. Anbringelse af et barn eller en ung uden samtykke udgør et indgreb i barnets eller den unges og forældrenes ret til familieliv.⁴⁴ Beskyttelsen af familieliv er imidlertid ikke absolut, da det følger af artikel 8, stk. 2, at *"ingen offentlig myndighed kan gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, undtagen for så vidt det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund (...), for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres ret og frihed."*⁴⁵ Danmark læner sig op ad sager fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (herefter EMD), når der skal tages stilling til internationale forpligtelser. EMD har i flere sager udtalt sig om, hvad artikel 8 kræver, hvilket sammenfattende har ledt til, at de nationale myndigheder i den enkelte sag skal træffe en afgørelse, hvor der er en rimelig balance mellem barnets eller den unges og forældrenes interesser. I den forbindelse skal der særligt lægges vægt på hensynet til barnets eller den unges bedste.⁴⁶

Praksis fra EMD indikerer, at staterne som udgangspunkt har en bred skønsmargin, når det skal vurderes, hvorvidt det er nødvendigt at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet. Dog indskrænkes myndighedernes skønsmargin i takt med, at intensiteten i indgrebet i retten til familieliv øges.⁴⁷ Der foretages således en mere indgående prøvelse fra EMD, når der er tale om mere indgribende begrænsninger i retten til familieliv, som er tilfældet i anbringelsessager uden samtykke. Ydermere foretager EMD en mere indgående prøvelse ved vurderingen af overholdelse af retssikkerhedsgarantier, da disse har til formål at sikre barnets eller den unges og forældrenes ret til familieliv. Når der foretages et væsentligt indgreb i retten til familieliv uden

---

⁴² L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.2.2

⁴³ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 27

⁴⁴ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.1.1

⁴⁵ Europarådet (1950), Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8

⁴⁶ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.1.1

⁴⁷ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.1.1

samtykke, skal afgørelsen være truffet på et tilstrækkeligt og aktuelt grundlag og EMD påser ligeledes, at der er indhentet de nødvendige oplysninger i sagen, således at den er tilstrækkeligt oplyst.⁴⁸

4. Oplysning af sagen

Barnets lov er karakteriseret ved at være en rammelov, hvor langt de fleste bestemmelser er åbent formuleret og til dels vage, hvorfor de kan betegnes som skønsmæssige.⁴⁹ Dette giver kommuner en vis fleksibilitet i sagsbehandlingen, som muliggør en faglig og individuel tilgang til sagerne. Der er imidlertid ikke tale om et "frit" skøn, da bestemmelseernes formål og indhold mere eller mindre præcist angiver hvilke faktorer eller hensyn, der skal inddrages i den skønsmæssige vurdering.⁵⁰ Dette indebærer, at der ikke må lægges vægt på usaglige formål, jf. magtfordrejningsprincippet.

Forvaltningsret er væsentlig i al sagsbehandling og kravene til korrekt og grundig sagsbehandling skærpes i takt med, hvor indgribende afgørelser er. Navnlig når der træffes afgørelse uden samtykke, som ved tvangsmæssig anbringelse efter barnets lov § 47, stilles der høje krav til oplysning af sagen. Et helt grundlæggende princip er undersøgelsesprincippet, som pålægger kommuner ansvaret for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst inden der træffes afgørelse.⁵¹ Jo mere indgribende sagen er for den enkeltes rettigheder, desto større krav stilles der til sagens oplysningsniveau. Det gør sig ligeledes gældende, at indgrebets proportionalitet ikke må gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå det ønskede formål. Indgrebet skal være nødvendigt og den mindst indgribende indsats, men skal stadig sikre barnets eller den unges trivsel og udvikling.⁵²

Det er et centralt element i barnets lov, at barnet eller den unge skal inddrages. I § 5 fremgår det eksplicit, at børn og unge har ret til inddragelse og indflydelse på de forhold, som vedrører dem.⁵³ Denne rettighed er ikke længere knyttet til kravet om afholdelse af børnesamtaler på fastsatte tidspunkter i sagsforløbet som efter serviceloven.⁵⁴ Således er der med § 5 en ny tilgang til inddragelse og samtaler med barnet eller den unge. Dette giver mulighed for, at inddragelse og samtaler kan ske løbende og blive tilpasset barnets eller den unges ønsker og konkrete behov samt omstændighederne i sagen.⁵⁵ Kommuner har derfor pligt til at sikre, at barnets eller den unges synspunkter kommer frem og tillægges passende vægt inden der træffes beslutninger

---

⁴⁸ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.1.1

⁴⁹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 26-27

⁵⁰ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 27

⁵¹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 226

⁵² Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 226

⁵³ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 35

⁵⁴ L93 2022-23, spec. bem. til § 5

⁵⁵ L93 2022-23, spec. bem. til § 5

eller afgørelser om barnets eller den unges forhold, jf. BL § 5, stk. 3. Med barnets lov er løbende inddragelse således fastsat som en grundlæggende ret for barnet og den unge, hvilket ikke fremgik lige så tydeligt af serviceloven.⁵⁶

Loven understøtter dermed det centrale princip i Børnekonventionen artikel 12, som vedrører barnets eller den unges ret til at udforme sine egne synspunkter, hvis det er i stand til det, og til frit at kunne udtrykke disse synspunkter, i alle forhold der vedrører barnet eller den unge. Disse synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med barnets eller den unges alder og modenhed.⁵⁷ FN's børnekomité har understreget, at barnets eller den unges ret til at udtrykke sig "freely" betyder, at barnet eller den unge ikke må manipuleres eller påvirkes.⁵⁸ Når der er risiko for, at barnets eller den unges udtalelser påvirkes af forældrene, giver barnets lov § 5, stk. 3, mulighed for, at *"inddragelse og samtaler kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller den unges bedste taler herfor."* Dette er afgørende for at sikre, at barnet eller den unge frit kan udtrykke sin mening uden pres fra forældrene, hvilket kan være nødvendigt i situationer, hvor forældrene påtvinger barnet eller den unge sine egne meninger – enten med eller uden overlæg.⁵⁹

4.1. Børnefaglig undersøgelse

I situationer hvor det overvejes at anbringe barnet eller den unge skal der foretages en børnefaglig undersøgelse, jf. BL § 20, stk. 1, nr. 1. Undersøgelsen skal foretages uanset om der er samtykke til anbringelsen eller ej.⁶⁰ Udgangspunktet er, at den børnefaglige undersøgelse gennemføres imens barnet eller den unge bor og opholder sig hos sin familie.⁶¹ Dog er der mulighed for at foretage undersøgelsen uden for hjemmet og uden samtykke fra forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år, hvis forældremyndighedsindehaver eller den unge modsætter sig undersøgelsen, jf. BL § 23.⁶²

De indholdsmæssige krav i barnets lov til den børnefaglige undersøgelse er ikke lige så udtrykkelige, som de var i serviceloven. Efter barnets lov § 22 skal undersøgelsen *"tilrettelægges ud fra en helhedsbetragtning og skal afdække udfordringer og ressourcer hos barnet eller den unge,*

---

⁵⁶ L93 2022-23, spec. bem. til § 5

⁵⁷ Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989. *FN-konvention om Barnets Rettigheder*, artikel 12 og L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.2

⁵⁸ Committee on the Rights of the Child, General Comment no. 12 (2009), pkt. 22

⁵⁹ L93 2022-23, spec. bem. til § 5

⁶⁰ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 20, stk. 1, nr. 1

⁶¹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 246

⁶² LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 23

familien og netværket." Serviceloven definerede, at den børnefaglige undersøgelse som minimum skulle indeholde oplysninger om seks nærmere angivne temaer.⁶³ Lovgiver har med barnets lov haft et ønske om, at sagsbehandlingen skal modsvare sagernes kompleksitet og samtidig sikre en tilstrækkelig undersøgelse af barnets eller den unges støttebehov. Af de specielle bemærkninger til barnets lov § 22 fremgår det, at kommunen skal *"tilrettelægge undersøgelsen, så den kommer hele vejen rundt om barnets, den unges og familiens situation med henblik på at belyse, hvilke udfordringer der skal afhjælpes, og hvilke ressourcer der er til stede, og som skal understøttes og bringes i spil, med inddragelse af de fagpersoner, der er omkring barnet, den unge eller familien."*⁶⁴ Det vil være forskelligt fra sag til sag, hvilke oplysninger kommunen i forvejen ligger inde med vedr. familien, og ligeledes hvor mange nye oplysninger der er behov for at indhente.⁶⁵ Det fremgår endvidere at relevante forhold, at belyse efter omstændighederne kan være udvikling, trivsel og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber mv.⁶⁶ Denne opremsning er stort set identisk med de seks angivne temaer i serviceloven, hvorfor der i praksis næppe er den store forskel på bestemmelserne.⁶⁷

Den børnefaglige undersøgelse skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at anbringe barnet eller den unge efter barnets lov §§ 46 eller 47, jf. BL § 22, stk. 6, 1. pkt. For at sikre, at der er sket inddragelse af barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver, skal deres holdning til den anbefalede indsats fremgå af indstillingen, jf. BL § 22, stk. 6, 3. pkt. Dette er ligeledes med til at sikre, at familien er tilstrækkeligt oplyst.

Når børne- og ungeudvalget i kommunen træffer afgørelse om tvangsmæssig anbringelse, sker det på baggrund af indstillingen fra kommunen. Børne- og ungeudvalget er bundet af kommunens indstilling og har således ikke kompetence til at træffe en afgørelse, som kommunen ikke har udarbejdet indstilling om.⁶⁸ Til indstillingen er der i barnets lov § 51 opstillet en række krav vedr. indstillingens indhold. Bestemmelsen er i hovedtræk en videreførelse af retstilstanden efter serviceloven § 59, dog indeholder den nye bestemmelse henvisning til barnets lov § 26 om undersøgelse af kommende forældre og barnets lov § 49 om tvangsmæssig anbringelse af det ufødte barn umiddelbart efter fødslen, hvilket behandles i specialets afsnit 7.⁶⁹

---

⁶³ Schultz, Trine m.fl., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 255

⁶⁴ L93 2022-23, spec. bem. til § 22

⁶⁵ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 251

⁶⁶ L93 2022-23, spec. bem. til § 22

⁶⁷ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 251

⁶⁸ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 332

⁶⁹ L93 2022-23, spec. bem. til § 51

5. Anbringelse uden for hjemmet

At anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet må anses for at være den mest vidtgående indsats efter barnets lov. Anbringelse uden for hjemmet kan enten være en frivillig anbringelse eller en tvangsmæssig anbringelse. Statistisk set er langt de fleste anbringelser i Danmark frivillige, men der kan spores en stigning i andelen af tvangsmæssige anbringelser.⁷⁰

Frivillig anbringelse er reguleret i barnets lov § 46, som opstiller tre betingelser, der skal være opfyldt, før der kan træffes afgørelse om anbringelse. Bestemmelsen er udskilt og videreført som selvstændig bestemmelse efter serviceloven § 52, stk. 3, nr. 7 uden ændringer i betingelserne for anbringelse uden for hjemmet med samtykke.⁷¹ Første betingelse er, at det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte. Anden betingelse er, at samtykke fra forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år, skal omfatte formålet med anbringelsen. Slutteligt er det en betingelse, at der skal være gennemført en børnefaglig undersøgelse.⁷² Barnets lov § 46 viderefører dele af flere bestemmelser fra serviceloven i én bestemmelse, hvilket må ses som lovgivers forsøg på at gøre reglerne vedr. anbringelse uden for hjemmet med samtykke mere overskuelige.

Barnets lov indeholder i § 46 en aldersbetingelse for samtykke, som indebærer, at den unge, der er fyldt 15 år, har ret til at samtykke. Dermed skal både forældre og den unge samtykke til anbringelsen, førend den karakteriseres som frivillig.⁷³ Børn under 15 år kan ikke samtykke til anbringelse, og anbringelsen vil derfor være frivillig, hvis forældrene samtykker.⁷⁴ Eftersom samtykke er grundlaget for en frivillig anbringelse, er der krav til, hvornår der er tale om et gyldigt samtykke.

5.1. Informeret samtykke

Efter forældreansvarsloven har forældremyndighedsindehaver pligt til at drage omsorg for barnet eller den unge indtil det 18. år. Derfor er udgangspunktet, at det er forældremyndighedsindehaver, der samtykker til indsatser. Dette udspringer af, at lovgivningen traditionelt har søgt at tage højde for, at børn og unge ikke er fuldt udviklede rent modenhedsmæssigt og kognitivt.⁷⁵ Dog kan der i praksis opstå situationer, hvor forældre og deres børns interesser ikke er sammenfaldende. Der tilfalder derfor også barnet eller den unge en række rettigheder, hvorfor der

---

⁷⁰ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 309

⁷¹ L93 2022-23, spec. bem. til § 46

⁷² LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 46

⁷³ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 466

⁷⁴ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 467

⁷⁵ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 445

i bestemte situationer kræves samtykke fra barnet eller den unge. Slutteligt har myndighederne i visse situationer en særlig pligt til at gribe ind uden samtykke fra forældremyndighedsindehaver og barnet eller den unge for at sikre barnets eller den unges behov.⁷⁶

Når det stilles som en betingelse, for at iværksætte indsatser eller lignende, at der er lovgivningsmæssige krav om samtykke fra borgeren, er det med intentionen om, at den berørte borger skal være indforstået med de pågældende indsatser. Dette indebærer, at den samtykkende borger har tilstrækkelig viden om, hvad der træffes afgørelse om, samt hvad denne indebærer eller iværksætter. Før end der er tale om et samtykke, skal samtykket kunne opfattes som en fri, rationel viljeserklæring ud fra det enkelte menneskes kritiske og egen reflekterende viljestilkendegivelse. Dette sætter dog et vist krav til den samtykkendes kognitive funktion og modenhed.⁷⁷ I børnesager skal der ligeledes tages hensyn til den konkrete sammenhæng, som barnet eller den unge og forældrene befinder sig i, idet der oftest er stærke følelser involveret, og det kan være svært at forudsige den fremtidige situation.⁷⁸

Hvis kommunen vurderer, at tidligt forebyggende indsatser kan imødekomme barnets eller den unges behov, skal disse tilbydes, jf. BL § 30. Der er ikke hjemmel til at yde indsatserne med tvang over for forældrene, hvorfor der kræves samtykke.⁷⁹ Forældrene har derfor mulighed for at beslutte, hvorvidt de ønsker disse indsatser. Konsekvensen ved at afslå tidligt forebyggende indsatser kan være, at afslaget tolkes som en manglende erkendelse og håndtering af problemer, der skaber mistrivsel for barnet. Dette kan i sidst ende lede til mere indgribende indsatser – såsom tvangsfjernelse.⁸⁰

5.1.1. Formålet med anbringelsen

Når forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år, samtykker til anbringelse, skal samtykket omfatte *formålet* med anbringelsen, jf. BL § 46, stk. 2.⁸¹ Bestemmelsen viderefører serviceloven § 53.⁸² Beskrivelsen af anbringelsens formål indeholder, hvad der ønskes opnået med anbringelsen og hvad der skal ske undervejs i anbringelsen. Således kan der ud fra formålet med anbringelsen opnås et informeret samtykke fra parterne.⁸³ Kravet om at samtykke

---

⁷⁶ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 440

⁷⁷ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 444

⁷⁸ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 445

⁷⁹ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 454

⁸⁰ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 454

⁸¹ Bestemmelsen er en videreførelse af serviceloven § 53 alene med redaktionelle ændringer.

⁸² LBKG nr. 1089 af 2023-08-16 lov om social service § 53

⁸³ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 311

skal omfatte formålet, er begrundet i hensynet til barnets eller den unges behov for kontinuitet i anbringelsen og stabilitet i opvæksten. Ligeledes skal forældresamtykket være med til at danne udgangspunktet for et forpligtende samarbejde mellem forældremyndighedsindehaver og kommunen, hvor målet er, at barnet eller den unge får mest mulig gavn af anbringelsen.⁸⁴

Problematikken vedrørende bestemmelsen er, at formålet med anbringelsen kan være meget åbent formuleret – f.eks. at *sikre barnets stabilitet og kontinuitet*, hvilket giver et vist rum til fortolkning. Derudover, eller som følge heraf, kan forældremyndighedsindehaver og kommunen stå med forskellige opfattelser af, hvad formålet med anbringelsen er. For eksempel kan forældremyndighedsindehaver mene, at formålet med anbringelsen er at give den unge behandling for psykiske problemer, hvorimod kommunen mener, at formålet er at give den unge tydelige voksne, som kan være med til at forbedre den unges adfærd.⁸⁵ Når der er åbenlyse uenigheder om formålet med anbringelsen, vil betingelserne for frivillig anbringelse ikke være opfyldt, da der ikke foreligger et tilstrækkeligt tydeligt og ubetinget informeret samtykke.⁸⁶ I disse situationer kan der derfor træffes afgørelse om tvangsmæssig anbringelse efter barnets lov § 47, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

5.2. Tvangsmæssig anbringelse

Når der anbringes uden samtykke, skærpes kriteriet for anbringelsen, da der skal være en *åbenbar risiko* for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, jf. BL § 47, stk. 1.⁸⁷ Eftersom tvangsmæssig anbringelse er et yderst intensivt indgreb i familielivet gælder der særlige materielle og processuelle krav til afgørelsen.⁸⁸

5.2.1. Betingelserne for tvangsmæssig anbringelse og deres udvikling

Ordlyden i barnets lov § 47, stk. 1 er præciseret i de specielle bemærkninger. *Sundhed* skal i denne sammenhæng forstås som barnets eller den unges almentilstand, hvilket både angår helbredsmaessige forhold, men også andre forhold der har betydning for barnets eller den unges trivsel. Med begreberne *sundhed eller udvikling* angives der, at der skal tages hensyn til barnets eller den unges øjeblikkelige tilstand såvel som dets fremtidige vækstbetingelser. Med brug af begrebet *udvikling* fastslås der en nødvendighed i at kunne gribe ind, inden barnet eller den

---

⁸⁴ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 467-468

⁸⁵ Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing, s. 468

⁸⁶ Ankestyrelsens principmeddelelse 26-23

⁸⁷ Det bemærkes hertil, at kommunen efter barnets lov § 69 skal overveje adoption, når det må antages, at barnet eller den unge vil være anbragt i en længere årrække og hensynet til kontinuitet og stabilitet i barnets eller den unges opvækst taler herfor.

⁸⁸ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 316

unge er skadet i en grad, der vanskeliggør hjælp. Det er således ikke en betingelse for tvangsmæssig anbringelse, at barnet eller den unge allerede har lidt alvorlig skade. Det er nok, at der er en *åbenbar risiko* herfor. En åbenbar risiko for barnets eller den unges sundhed eller udvikling kan foreligge, hvis det f.eks. på baggrund af forældrenes adfærd over for ældre søskende kan konstateres, at de ikke er i stand til at tage væsentligt vare på barnet.⁸⁹

For at tydeliggøre hvornår der foreligger en åbenbar risiko for at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, opregner bestemmelsen de forhold (herefter hensyn), der kan begrunde tvangsmæssig anbringelse. Hensynene i § 47, stk. 1 er: "*utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge*", jf. nr. 1., "*overgreb, som barnet eller den unge har været udsat for*", jf. nr. 2., "*misbrugsproblemer, kriminell adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge*", jf. nr. 3., og "*andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge*", jf. nr. 4.⁹⁰ De fire hensyn opregner forskellige situationer, hvor forholdene enten kun omhandler forældrene, hovedsageligt omhandler barnet eller den unge, eller relaterer til både forældrene og barnet eller den unge. En anbringelse kan derfor begrundes i forældrenes forhold, barnets eller den unges forhold, eller en kombination af forældrenes og barnets eller den unges forhold.

Når der træffes afgørelse om tvangsmæssig anbringelse skal der i afgørelsen henvises til det specifikke anbringelsesgrundlag – altså om anbringelsen sker på foranledning af § 47, stk. 1, nr. 1, 2, 3 eller 4.⁹¹ De opregnede hensyn er ikke i sig selv grundlag for tvangsanbringelse og grundlaget opnås først når forholdene fører til åbenbar risiko for barnets eller den unges sundhed eller udvikling.⁹² Dette betyder, at et specifikt problem eller en bestemt diagnose hos forældremyndighedsindehaver ikke i sig selv kan begrunde en anbringelse. Derimod vil det afgørende altid være, hvorvidt forældremyndighedsindehavers forhold har indflydelse på det enkelte barns eller unges sundhed eller udvikling.⁹³ Bestemmelsen er en videreførelse af serviceloven § 58, stk. 1, 1. pkt. med alene redaktionelle ændringer, hvorfor de enkelte hensyn ikke uddybes yderligere.⁹⁴

Der kan kun træffes afgørelse efter § 47, stk. 1, når der er en begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet efter gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse eller en undersøgelse af de kommende forældre, jf. BL § 47, stk. 2.⁹⁵ Bestemmelsen viderefører serviceloven § 58, stk. 1, 2. pkt. og selvom de

---

⁸⁹ L93 2022-23, spec. bem. til § 47

⁹⁰ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 47, stk. 1, nr. 1-4

⁹¹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 319

⁹² Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 317

⁹³ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 317-318

⁹⁴ L93 2022-23, spec. bem. til § 47

⁹⁵ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 47, stk. 2.

specielle bemærkninger til barnets lov § 47 angiver, at der primært er tale om redaktionelle ændringer, er der i realiteten sket en betydningsfuld udvikling på to centrale punkter.⁹⁶

For det første er der nu udtrykkeligt krav om, at en børnefaglig undersøgelse efter § 20 skal være gennemført forud for afgørelsen.⁹⁷ Tidligere var der i serviceloven en nær sammenhæng mellem den børnefaglige undersøgelse og handleplanen, men kravene fremgik ikke direkte af serviceloven § 58.⁹⁸ Kravet om forudgående undersøgelse er dermed blevet eksplicit i barnets lov § 47, hvilket skærper kravene til oplysning af sagen og understreger betydningen af en grundig og individuel vurdering, før en så indgribende foranstaltning som tvangsmæssig anbringelse besluttes.

For det andet fremgår det nu af § 47, stk. 2, 2. pkt. at afgørelsen skal indeholde en angivelse af formålet med anbringelsen og den forventede varighed. Under serviceloven var disse elementer placeret i handleplanen, som kommunen skulle udarbejde i forbindelse med en anbringelse, men de var ikke integreret i selve bestemmelsen om tvangsmæssig anbringelse.⁹⁹ Således er der i barnets lov sket en væsentlig ændring, hvorefter oplysninger om formål og varighed skal fremgå af afgørelsen.¹⁰⁰ Denne ændring fremmer retssikkerheden ved at styrke gennemsigtigheden i kommunens beslutningsproces og gøre det nemmere for barnet eller den unge samt forældrene og eventuelle klageinstanser at vurdere anbringelsesgrundlaget. Ud fra et komparativt synspunkt indebærer ændringerne, at kravene til kommunens afgørelser om tvangsmæssig anbringelse er blevet mere præcise og udtrykkelige. Serviceloven baserede sig på en mere indirekte sammenkobling mellem den børnefaglige undersøgelse, handleplan og afgørelse, mens barnets lov integrerer disse elementer direkte i selve afgørelsen. Denne ændring understøtter lovgivers ønske med barnets lov om tidlig, målrettet indsats, der tager udgangspunkt i barnets eller den unges bedste, samtidig med at den tydeliggør kravene til myndighedernes skønsudøvelse og oplysningsgrundlaget i sagerne.¹⁰¹

Barnets lov § 47, stk. 3 er en videreførelse af serviceloven § 58, stk. 2 alene med sproglige ændringer. Bestemmelsen giver børne- og ungeudvalget mulighed for at træffe afgørelse om tvangsmæssig anbringelse, selvom forældremyndighedsindehaver og den unge samtykker til anbringelse, hvilket f.eks. kan være nødvendigt for at sikre den unges stabilitet i anbringelsen.¹⁰² Bestemmelsen behandles ikke yderligere i specialet.

---

⁹⁶ L93 2022-23, spec. bem. til § 47

⁹⁷ Eller en undersøgelse af de kommende forældre, jf. § 26

⁹⁸ Schultz, Trine m.fl., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 263-264

⁹⁹ LBKG nr. 1089 af 2023-08-16 lov om social service § 140, stk. 2 og 3

¹⁰⁰ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 312

¹⁰¹ Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*, s. 1

¹⁰² L93 2022-23, spec. bem. til § 47

Børne- og ungeudvalget kan efter barnets lov § 47, stk. 4 "*træffe afgørelse om anbringelse af en ung, der er fyldt 15 år, uden for hjemmet, uanset at betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt og at forældremyndighedsindehaveren ikke vil give samtykke til anbringelsen, hvis den unge samtykker.*"¹⁰³ Bestemmelsen er en videreførelse af serviceloven § 58, stk. 3, med den ændring at det i bestemmelsens ordlyd fremgik, at der kunne træffes afgørelse, såfremt den unge *erklærer sig enig i afgørelsen.*¹⁰⁴ Selvom bestemmelsens sproglige ændring som udgangspunkt er minimal, er den af væsentlig karakter. Begrebet *samtykke* signalerer ud fra et sprogligt og juridisk synspunkt en aktiv, informeret og frivillig viljeserklæring, mens *erklærer sig enig i* derimod er mere passivt og ikke på samme måde lægger op til aktiv stillingtagen. Ved at anvende *samtykke* lægger barnets lov vægt på, at den unges beslutning skal være udtryk for en reel, bevidst viljeserklæring, hvilket kan ses som en styrkelse af den unges retsstilling. I lyset af formålet med barnets lov er det konsistent, at lovgiver i § 47, stk. 4 anvender udtrykket *samtykke* frem for *enig i*, idet barnets eller den unges aktive deltagelse og beslutning i egen sag er blevet tillagt større vægt i barnets lov.¹⁰⁵

Selvom den unge samtykker til anbringelse efter stk. 4, vil der som udgangspunkt skulle træffes afgørelse efter stk. 1, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Det betyder, at den unges samtykke efter stk. 4 ikke fritager kommunen for at vurdere, om en tvangsmæssig anbringelse er nødvendig efter grundlaget i stk. 1.¹⁰⁶ Træffes der afgørelse efter stk. 4, vil beslutningen skulle træffes efter de samme regler, som gælder for beslutninger om anbringelse uden samtykke, herunder behandling i børne- og ungeudvalget og kravene til oplysning og begrundelse. Dette skyldes, at en afgørelse efter bestemmelsen vil være frivillig i forhold til den unge, men tvangsmæssig i forhold til forældremyndighedsindehaver.¹⁰⁷

Af ordlyden i § 47, stk. 4 kan det udledes, at det er kommunen, der tager initiativ til anbringelsen, hvorefter den unge har mulighed for at samtykke. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det imidlertid, at den unge selv kan henvende sig til kommunen for at bede om at blive anbragt uden for hjemmet, hvorefter kommunen skal tage stilling til, om der er anbringelsesgrundlag.¹⁰⁸ Dette må anses som en udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde, eftersom bestemmelsens ordlyd umiddelbart tillægger kommunen initiativretten. Det kan give anledning til undren, at lovgiver i de specielle bemærkninger til barnets lov § 47, stk. 4 angiver, at den unge kan henvende sig til kommunen efter stk. 4 og samtidig angiver, at "*bestemmelsen også skal ses i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i § 48.*"¹⁰⁹ Barnets lov § 48 giver som

---

¹⁰³ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 47, stk. 4

¹⁰⁴ LBKG nr. 1089 af 2023-08-16 lov om social service § 58, stk. 3

¹⁰⁵ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 2, stk. 2 og § 5, stk. 2

¹⁰⁶ L93 2022-23, spec. bem. til § 47

¹⁰⁷ L93 2022-23, spec. bem. til § 47

¹⁰⁸ L93 2022-23, spec. bem. til § 47

¹⁰⁹ L93 2022-23, spec. bem. til § 47

noget nyt barnet eller den unge ret til at anmode om at blive anbragt, hvilket uddybes nedestående i specialets afsnit 6.1.¹¹⁰

Bemærkningerne skaber derfor en vis uklarhed i forhold til, hvilken hjemmel der reelt danner grundlag for en anmodning om anbringelse fra den unge. Dette kan give indtryk af, at lovgiver ikke har været opmærksom på, at § 48 overflødiggør behovet for at lade den unge henvende sig til kommunen efter § 47, stk. 4. Denne sammenblanding af hjemmelsgrundlag kan tale for, at bemærkningerne ikke er fuldt gennemarbejdet. Når lovgiver i bemærkningerne henviser til to bestemmelser med lignende anvendelse, uden klart at afgrænse anvendelsesområdet, skabes der en usikkerhed. Det kan samtidig indikere, at lovgivningsprocessen ikke har været fuldt sammenhængende, idet § 48 som ny bestemmelse ikke er blevet integreret konsekvent i samspil med de øvrige regler. Set i lyset af lovens overordnede formål om at styrke barnets rettigheder og sikre klare rammer for inddragelse og retssikkerhed, kan en sådan uklarhed svække lovens kvalitet og virkning i praksis.¹¹¹

5.2.2. Virkningen af lovændringen

Barnets lov har modtaget kritik for at være fejlbehæftet, hvilket f.eks. illustreres i de specielle bemærkninger til § 47, stk. 4. Endvidere er lovgivningsprocessen kritiseret for at have været forhastet, og selvom langt de fleste af lovens bestemmelser er videreført fra serviceloven, har manglende fokus på at få de videreførte bestemmelser til at fungere i samspil med de nye skabt en øget kompleksitet og visse steder en uklar retsstilling.¹¹² Lovgivningsprocessen er sit eget speciale værdigt, men er et vigtigt hensyn kort at nævne i vurderingen af ændringerne i barnets lov – særligt med udgangspunkt i, at dårlig lov kvalitet øger risikoen for, at loven ikke virker efter hensigten, hvilket kan svække retssikkerheden.¹¹³

Selvom barnets lov lægger vægt på en mere rettighedsbaseret og gennemsigtig sagsbehandling, må det overvejes, om de processuelle ændringer reelt medfører en forbedring af sagsbehandlingen. Mange af de nye krav fremstår mere som en formalisering af servicelovens regler end som en reel regelændring. Når barnets lov fremstilles som en reform, der stadfæster et tidssvarende børnesyn, som *"både i lovgivning og praksis skal sikre, at børn ses i deres egen ret, får flere rettigheder, og at rettighederne og barnets stemme får større betydning i sagsbehandlingen"*,¹¹⁴ men i vidt omfang viderefører de tidligere regler, opstår spørgsmålet, om der er skabt

---

¹¹⁰ LBG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 48

¹¹¹ Overvejelserne er delvist inspireret af Mørk, A., Schultz, T., & Hartoft, H. (2025). Altinget.dk: *Regeringen var advaret – men barnets lov er fyldt med fejl.*

¹¹² Mørk, A., Schultz, T., & Hartoft, H. (2025). Altinget.dk: *Regeringen var advaret – men barnets lov er fyldt med fejl.*

¹¹³ Thomsen, R., m.fl., (2023), Advokatsamfundet: *Tema: Lovkvaliteten daler*

¹¹⁴ Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*, s. 1

en forventning om et mere børnevenligt og inddragende system, end hvad loven faktisk understøtter. Set i et retspolitisk lys kan ændringerne forstås som udtryk for en politisk ambition om at signalere et børnecentreret system – spørgsmålet er herefter, om lovgiver har fokuseret for meget på lovens signal, og om virkningen af loven dermed er kommet i anden række.¹¹⁵

På trods af at barnets lov på flere punkter viderefører de materielle regler, der tidligere fandtes i serviceloven, er det tydeligt, at lovgiver har ønsket en ændring i den måde, sager om udsatte børn og unge håndteres på – navnlig gennem en skærpelse af de processuelle krav. Retssikkerheden er dermed ikke søgt styrket ved at ændre de overordnede kriterier for tvangsmæssig anbringelse, men ved at ændre måden beslutningerne træffes på. Dette underbygges blandt andet af lovens generelle principper om barnets eller den unges rettigheder i §§ 5 og 7, som henholdsvis fastslår barnets ret til inddragelse og medbestemmelse, og at barnets bedste skal være afgørende i alle beslutninger.¹¹⁶ I barnets lov § 47 kommer det mere konkret til udtryk ved, at det nu fremgår eksplicit, at en børnefaglig undersøgelse skal være gennemført forud for afgørelsen. Tilsvarende stilles der nu udtrykkeligt krav om, at formålet med anbringelsen og den forventede varighed skal fremgå af selve afgørelsen, jf. BL § 47, stk. 2, 2. pkt.¹¹⁷ Der er således ikke tale om radikale ændringer, men ændringerne signalerer et ønske om større systematik og tydelighed i sagsbehandlingen.

Sammenfattende fremstår ændringerne i barnets lov § 47 som et forsøg på at styrke barnets retlige og processuelle stilling. Ændringerne vidner om en udvikling mod øget respekt for barnets eller den unges selvbestemmelsesret og procesretlige stilling, hvilket er i tråd med de overordnede intentioner med barnets lov om at styrke barnets retsstilling og inddragelse.¹¹⁸ Hvorvidt ændringerne reelt styrker retssikkerheden, afhænger imidlertid af, hvordan reglerne implementeres i kommunerne og anvendes i den konkrete sagsbehandling.

6. Barnets ret til at anmode

I en ideel verden ville barnets eller den unges mening altid være den rigtige, men eftersom der er tale om unge individer, som endnu ikke kan, eller bør, tage vare på sig selv, er det med barnets lov § 7 besluttet, at det er de voksne omkring et barn eller en ung, der har ansvaret for at sikre barnets eller den unges bedste.¹¹⁹ Bestemmelsen er ny, da serviceloven ikke indeholdt en sådan pligt. Formålet med bestemmelsen er at tydeliggøre, at ansvaret for at sikre barnets

---

¹¹⁵ Thomsen, R., m.fl., (2023), Advokatsamfundet: *Tema: Lovkvaliteten daler*

¹¹⁶ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 5, stk. 3 og § 7

¹¹⁷ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 47

¹¹⁸ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 2, stk. 2 og § 5, stk. 2

¹¹⁹ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 7

eller den unges bedste ikke påhviler barnet eller den unge selv.¹²⁰ Dette er dog ikke ensbetydende med, at barnets eller den unges egne synspunkter ikke skal tillægges vægt. Med intention i barnets lov om at sikre børn og unge flere rettigheder er der som noget nyt tillagt dem en anmodningsret i §§ 48 og 68.¹²¹

6.1. Anmodning om anbringelse uden for hjemmet

I barnets lov § 48 har barnet eller den unge ret til at anmode om at blive anbragt uden for hjemmet.¹²² Bestemmelsen er ny og der fremgik ikke en sådan ret af serviceloven. Dog angav vejledningen til serviceloven, at den unge over 15 år havde mulighed for at rette henvendelse til kommunen for at bede om at blive anbragt uden for hjemmet efter serviceloven § 58, stk. 3.¹²³ Retten fremgik ikke af ordlyden, hvorfor bestemmelsen ikke reelt kunne anses som en ret til at anmode om anbringelse. For at tillægge den unge mulighed for at henvende sig måtte der således antages en udvidet anvendelse af bestemmelsen, eftersom serviceloven ikke indeholdt regler, der direkte dækkede en sådan situation. Gennem denne antagelse opstod et yderligere anvendelsesområde for bestemmelsen, som tog udgangspunkt i de samme hensyn.¹²⁴ Den unge havde derfor mulighed for at henvende sig, men eftersom det ikke fremgik direkte af ordlyden, kan der argumenteres for, at retsgrundlaget var uklart, og at det ikke var tydeligt, hvilken retlig forpligtigelse kommunen havde til at tage stilling til den unges henvendelse.

Med indførelsen af barnets lov § 48 er det tydeliggjort, at barnet eller den unge har ret til at anmode kommunen om at blive anbragt uden for hjemmet. Formålet med bestemmelsen er at understrege, at barnet eller den unge selv kan påpege et eventuelt behov for anbringelse.¹²⁵ Der er ikke fastsat en aldersgrænse i bestemmelsen. Dermed udvider den nye bestemmelse retten, så den ikke kun er forbeholdt unge over 15 år, som var tilfældet efter serviceloven § 58, stk. 3, men tillige yngre børn. Der lægges i bemærkningerne vægt på, at børn og unge som hovedregel er meget loyale over for deres forældre, og at de fleste ønsker at bo sammen med deres forældre. Derfor bør det vægtes højt og tages alvorligt, når et barn eller en ung selv giver udtryk for, at de gerne vil anbringes.¹²⁶ I kommunens vurdering af anmodningen skal der tages afsæt i barnets eller den unges forhold herunder modenhed samt eventuelt nedsat psykisk funktions-evne – inden der træffes beslutning om, hvilken indsats der er den rette for barnet eller den unge, er det derfor væsentligt at overveje, hvorvidt funktionsnedsættelsen har betydning for de

---

¹²⁰ L93 2022-23, spec. bem. til § 7

¹²¹ Barnets lov § 103 giver barnet ret til at anmode om suspension af samvær, men denne ret vil ikke blive behandlet i specialet

¹²² LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 48, stk. 1

¹²³ VEJL nr. 9142 af 2019-02-26 om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier, pkt. 300

¹²⁴ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 321-322

¹²⁵ L93 2022-23, spec. bem. til § 48

¹²⁶ L93 2022-23, spec. bem. til § 48

ønsker, barnet eller den unge fremsætter.¹²⁷ Der er ikke nærmere krav til indholdet af anmodningen, men det skal tydeligt fremgå, at barnet eller den unge anmoder om at blive anbragt uden for hjemmet. Der er ligeledes ikke formkrav til anmodningen, og den vil derfor kunne gives mundtligt såvel som skriftligt.¹²⁸

Bestemmelsen giver barnet eller den unge ret til at anmode om anbringelse uden for hjemmet og må således ikke forveksles med en ret til rent faktisk at blive anbragt. Når et barn eller ung har anmodet om at blive anbragt uden for hjemmet skal kommunen vurdere, om der af hensyn til barnets eller den unges bedste skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse, herunder om betingelserne i §§ 46 eller 47 er opfyldt, jf. BL § 48, stk. 2. Det vil på baggrund af vurderingen være op til kommunen at afgøre, om barnet eller den unge skal anbringes eller om der skal iværksættes støttende indsatser. Resultatet heraf er, at der ikke påføres barnet eller den unge et ansvar, efter at anmodningen er givet, da det vil være de voksne omkring barnet eller den unge, der har ansvaret for de beslutninger, der træffes – i overensstemmelse med barnets lov § 7.¹²⁹

6.2. Anmodning om permanent anbringelse

I barnets lov er der indført en ret til at barnet eller den unge, som er fyldt 10 år, kan anmode kommunen om permanent anbringelse uden for hjemmet efter BL § 67, jf. BL § 68. Formålet med anmodningsretten er, *"at sikre barnets bedste, herunder barnets eller den unges behov for trykke og varige relationer og kontinuitet i opvæksten, samt styrke barnets ret til at blive hørt."*¹³⁰ Med denne ret gives barnet eller den unge en vis medbestemmelse over hvor det ønsker at bo.

Efter barnets lov § 67 kan der træffes afgørelse om, at barnet eller den unge skal anbringes i en permanent anbringelse. Bestemmelsen er en videreførelse af serviceloven § 68 a, med den ændring, at det tidligere blev kaldt *videreført anbringelse*. Permanent anbringelse er en undtagelse til reglen vedr. ophør af indsatser, hvorefter indsatser, herunder anbringelser, ophører, enten når formålet er nået, når de ikke længere opfylder deres formål, eller når den unge fylder 18 år, jf. BL § 99. Bestemmelsen finder anvendelse, når barnet eller den unge har været anbragt uden for hjemmet i mindst tre år og har opnået en så stærk tilknytning til anbringelsesstedet, at det på kortere og længere sigt må anses at være af væsentlig betydning for barnets eller den unges bedste at forblive på anbringelsesstedet, jf. BL § 67. Formålet med anbringelsen vil således være, at opretholde barnets eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet og dermed tilgode barnets eller den unges behov for trykthed og stabilitet. Dermed bliver barnets eller den

---

¹²⁷ L93 2022-23, spec. bem. til § 48

¹²⁸ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 329

¹²⁹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 329

¹³⁰ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.1.1.3

unges mangeårige tilknytning til anbringelsesstedet vægtes højere end forældrenes eventuelle ønske om hjemgivelse af barnet eller den unge.¹³¹ Barnet eller den unge opnår således en tryghed i anbringelsen, da usikkerheden om, hvorvidt de kan blive boende eller ej, ved et anbringelsessted de føler sig tilknyttet til, borttages.

Når kommunen modtager en anmodning om permanent anbringelse fra et barn eller en ung, skal den vurdere, om der skal udarbejdes en indstilling om permanent anbringelse efter BL § 67, stk. 4. Permanent anbringelse på baggrund af en anmodning fra barnet eller den unge medfører ikke lempelse af de høje krav, der stilles til dokumentationsgrundlaget for tvangsindgrebet. Afgørelse om permanent anbringelse er af særlig indgribende karakter, da der ikke længere er krav om et anbringelsesgrundlag, jf. BL § 67, stk. 1, 2. pkt. Der kan altså træffes afgørelse om permanent anbringelse, selvom de materielle betingelser i BL §§ 46, stk. 1 eller 47, stk. 1 ikke længere er opfyldt. Ligeledes skal der som udgangspunkt ikke ske en genvurdering af anbringelsen, hvorfor anbringelsen er uden tidsbegrænsning og dermed kan anses som *permanent*.¹³²

6.2.1. Den permanente karakter

Med den nye bestemmelse har der været behov for at overveje indgrebets proportionalitet, eftersom udgangspunktet er, at anbringelser skal være en *midlertidig* indsats. Dette udgangspunkt udspringer af EMD's praksis, hvoraf der dog også er udtalt, at barnets interesser i ikke at opleve skift *kan* veje tungere end forældrenes interesser i at få barnet hjemgivet, når barnet har været anbragt i en betydelig periode.¹³³ Barnet eller den unge skal dermed have opnået en tilknytning til anbringelsesstedet, der er så stærk, at det må antages at være af væsentlig betydning for barnet eller den unge at forblive der.

Som nævnt ovenfor er det en betingelse for permanent anbringelse, at barnet eller den unge har været anbragt uden for hjemmet i mindst tre år, dog fraviges denne betingelse, når barnet eller den unge selv anmoder om permanent anbringelse. Der kan derfor træffes afgørelse om permanent anbringelse efter barnets lov § 67, selvom barnet eller den unge har været anbragt i mindre end tre år, jf. BL § 68, stk. 2. Der er ikke angivet en nedre grænse for tidsaspektet, men Social-, Bolig- og Ældreministeriet (herefter ministeriet) har taget stilling til og vurderet, at afvigelsen er forenelig med EMD's praksis om at barnet eller den unge skal have været anbragt i *en betydelig periode*. Ministeriet lægger vægt på, at der vil ske en konkret og individuel vurdering i den enkelte sag, hvor hensynet til barnets eller den unges behov og de samlede forhold

---

¹³¹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 355

¹³² LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 67, stk. 2 og Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 355

¹³³ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 358

i sagen indgår i vurderingen af, om der er tale om en betydelig periode.¹³⁴ Ministeriet har ligeledes vurderet, at anmodningsretten vedr. permanent anbringelse understøtter principperne om barnets eller den unges ret til at blive hørt og om at barnets eller den unges bedste skal komme i første række efter hhv. Børnekonventionens artikel 12 og 3.¹³⁵

Om forældrenes rettigheder fremgår det, at de har de samme partsbeføjelser som ved en afgørelse om anbringelse uden samtykke. Forældrene har således mulighed for at blive hørt og inddraget, hvilket er med til at opretholde balancen mellem barnets eller den unges og forældrenes rettigheder.¹³⁶ Derudover skal kommunen som beskrevet ovenfor foretage en konkret vurdering af barnets eller den unges anmodning og kun imødekomme den, hvis det er i overensstemmelse med barnets eller den unges bedste. Dette er ifølge ministeriet med til at sikre, at forældres rettigheder ikke tilsidesættes, selvom barnet eller den unge har fået udvidede rettigheder.¹³⁷

6.3. Barnets anmodningsret – reelt fremskridt eller symbolsk ret?

Efter serviceloven havde barnet eller den unge ikke nogen formel adgang til at anmode om anbringelse eller permanent anbringelse. Med de nye bestemmelser i barnets lov er der sket en udvidelse af barnets eller den unges processuelle position. Under serviceloven havde barnet eller den unge en ret til at blive hørt, men det var kommunen, der tog initiativ til sagen.¹³⁸ Anmodningsretten markerer således en principiell forskydning i balancen mellem barnet eller den unge og kommunen, eftersom barnet eller den unge ikke længere blot følger sagens gang, men derimod kan tage initiativ til foranstaltninger. Dette skærper barnets eller den unges rettigheder, eftersom dets perspektiv ikke blot skal tillægges vægt, men derimod være udgangspunkt for sagen. Inden barnets lov trådte i kraft, var der foretaget undersøgelser, som viste, at børnesamtaler ikke blev gennemført i det omfang, som serviceloven forudsatte eller at barnets eller den unges synspunkter i praksis ikke blev tillagt tilstrækkelig vægt i afgørelserne.¹³⁹ At indføre en formel anmodningsret i barnets lov må derfor ses som et forsøg på at udvide barnets eller den unges reelle indflydelse.

Det må imidlertid diskuteres, om anmodningsretten har en reel betydning i praksis. Det afgørende for en anmodning er i første omgang, om barnet eller den unge overhovedet kender til retten og om det besidder de egenskaber, der er nødvendige for at føre anmodningen ud i livet. Mange udsatte børn og unge vil afhænge af hjælp fra de voksne omkring dem til at informere om retten og eventuelt anvende den. Herefter kan der rejses spørgsmål om, hvor stor vægt

---

¹³⁴ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.1.1.3

¹³⁵ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.2.4

¹³⁶ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.1.1.3

¹³⁷ L93 2022-23, alm. bem. pkt. 4.1.1.3

¹³⁸ Pligten til at inddrage barnet eller den unge ses flere steder i serviceloven

¹³⁹ Schultz, Trine m.fl., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 257

kommunen tillægger barnets eller den unges anmodning. Kommunen er ikke forpligtet til at imødekomme barnets eller den unges anmodning, men skal alene tage stilling til den.¹⁴⁰ Hvis kommunens vurdering af sagen ikke er fyldestgørende eller tilstrækkelig grundig, risikeres det, at barnets eller den unges ret bliver udvandet, selvom kommunen vurderer, at beslutningen er truffet ud fra barnets eller den unges bedste. Et andet vigtigt forhold er, at anmodningsretten, i sager hvor barnet eller den unge ikke får medhold i sin anmodning, har givet anledning til tvivl i praksis om barnets eller den unges klageadgang.¹⁴¹ Specialet vil ikke behandle dette yderligere på grund af omfanget. Slutteligt er det værd at overveje, hvorledes anmodningsretten påvirker relationen mellem barnet eller den unge og forældrene. Det forhold at det er barnet eller den unge selv, der er initiativtager, kan tænkes at have store følelsesmæssige og familiære konsekvenser – måske særligt, hvis barnets eller den unges anmodning ikke imødekommes.

Anmodningsretten kan alligevel vise sig at få væsentlig betydning. Den må på sin vis styrke barnets eller den unges oplevelse af inddragelse og den tydeliggør over for kommunen, at barnets eller den unges egne initiativer skal tages alvorligt. Derfor er det ikke afgørende for betydningen i praksis, hvor mange anmodninger der faktisk gives medhold i. Derimod er det afgørende, at barnets eller den unges rolle i egen sag anerkendes i praksis. Dette vil være et skridt mod at realisere idealet om, at sagsbehandlingen skal tage afsæt i barnets eller den unges perspektiv, ressourcer og behov med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste, jf. BL § 2, stk. 2.

7. Tvangsmæssig anbringelse af ufødte børn

Som noget nyt er der i barnets lov § 49 hjemmel til at træffe afgørelse inden barnets fødsel om, at det ufødte barn umiddelbart efter fødslen skal anbringes uden for hjemmet.¹⁴² Bestemmelsen har følgende ordlyd:

*"Børne- og ungeudvalget kan i helt særlige tilfælde uden samtykke fra de kommende forældre træffe en afgørelse efter § 47, stk. 1, om, at det ufødte barn umiddelbart efter fødslen anbringes uden for hjemmet, når der er en åbenbar risiko for, at det ufødte barns sundhed eller udvikling vil lide alvorlig skade i tiden efter fødslen på grund af de kommende forældres manglende evner eller ressourcer til at tilbyde tilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet."*¹⁴³

---

¹⁴⁰ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 329 og 358

¹⁴¹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 329

¹⁴² L93 2022-23, spec. bem. til § 49

¹⁴³ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 49, stk. 1

De grundlæggende betingelser for anbringelse af et ufødt barn efter § 49 er de samme, som følger af barnets lov § 47, men der skal tages hensyn til, at afgørelsen bliver truffet *inden* barnets fødsel. Dette skyldes afgørelsens meget indgribende karakter, sammenholdt med at der træffes afgørelse på et grundlag, der ikke er fuldstændigt oplyst, siden der hverken foreligger oplysninger om barnet eller om forholdet mellem barnet og forældrene.¹⁴⁴ Kommunen har pligt til altid at overveje alternative, mindre indgribende former for støtte inden der træffes afgørelse om anbringelse umiddelbart efter fødslen.¹⁴⁵ Ankestyrelsen har i principmeddelelse 10-24 uddybet bestemmelsens anvendelsesområde.¹⁴⁶

Bestemmelsens anvendelsesområde er snævert og kan kun anvendes, når der foreligger en ekstraordinær overbevisende begrundelse på grund af tungtvejende hensyn til barnets bedste.¹⁴⁷ Anvendelsesområdet for bestemmelsen er navnlig sager, hvor forældre på grund af svære psykiske lidelser, svære personlighedsforstyrrelser eller betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne har en forældreevne, der er så nedsat, at de aldrig bliver i stand til at tage vare på barnet. Ligeledes kan bestemmelsen anvendes i sager, hvor der er tale om forældre, som tidligere har fået anbragt et barn eller børn pga. manglende forældreevne – særligt hvis de på trods af støtte, ikke har udvist evne til eller interesse for at forbedre deres forældreevne.¹⁴⁸ Dog fører tidligere anbringelse af ældre søskende ikke automatisk til anbringelse af det ufødte barn.¹⁴⁹

For at træffe afgørelse efter bestemmelsen skal der være en begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses inden barnets fødsel eller ved barnets kommende ophold i hjemmet, jf. BL § 49, stk. 2. Allerede under graviditeten skal kommunen vurdere, om de kommende forældre vil være i stand til at drage omsorg for barnet i tiden efter fødslen. Hvis forældrene ikke kan opfylde deres egne basale behov, kan det udgøre en åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling vil lide skade.¹⁵⁰ Afgørelsen kan tidligst træffes tre måneder før kvindens terminsdato, jf. BL § 49, stk. 3. Formålet med dette er at give de kommende forældre mulighed for at løse problemerne inden barnets fødsel.¹⁵¹

7.1. Undersøgelse af kommende forældre

For at sikre den tidligst mulige indsats for børn og deres forældre, hvor der på grund af de vordende forældres situation var en overvejende sandsynlighed for, at der ville være behov for

---

¹⁴⁴ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

¹⁴⁵ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 324

¹⁴⁶ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

¹⁴⁷ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

¹⁴⁸ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 324

¹⁴⁹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 325

¹⁵⁰ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 325

¹⁵¹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 326

hjelpeforanstaltninger til familien, umiddelbart efter at barnet var født, blev anvendelsesområdet for reglerne om særlig støtte til børn og unge i serviceloven i år 2007 udvidet til at omfatte vordende forældre (herefter kommende forældre).¹⁵² Formålet var at yde bistand til kommende forældre i to situationer.¹⁵³

Den første var situationer, hvor der var et behov for at kunne tilbyde støtte til de kommende forældre *umiddelbart efter* at barnet var blevet født. Efter bemærkningerne var det formålstjenstligt, at der kunne foretages en undersøgelse af forholdene i hjemmet og familien allerede inden fødslen, så der fra fødslen var et kvalificeret grundlag for at beslutte, hvilken foranstaltning der skulle iværksættes. Dette blev indført med serviceloven § 50, stk. 9, hvorefter kommunen skulle undersøge de kommende forældres forhold nærmere, hvis det kunne antages, at der opstod et behov for særlig støtte til et barn umiddelbart efter fødslen.¹⁵⁴ Undersøgelsen skulle så vidt muligt gennemføres i samarbejde med de kommende forældre og skulle både danne grundlag for eventuelle forebyggende indsatser og for anbringelse umiddelbart efter fødslen, hvis det skulle vise sig nødvendigt.¹⁵⁵

Den anden situation var tilfælde, hvor det ville være relevant at iværksætte foranstaltninger over for de kommende forældre, *før* barnet blev født. Kommunen kunne således allerede under graviditeten træffe afgørelse om visse foranstaltninger, såsom rådgivning, hvis det kunne anses for at være af væsentlig betydning, af hensyn til barnets særlige behov for støtte, efter fødslen. Formålet hermed var at forsøge at undgå, at barnet blev anbragt umiddelbart efter fødslen. I tilfælde, hvor en anbringelse var den bedste løsning, kunne den tidlige indsats være nødvendig for at støtte forældrene og forberede anbringelsen.¹⁵⁶

Efter serviceloven blev undersøgelsen af kommende forældre således reguleret i § 50, stk. 9.¹⁵⁷ Lovgiver har videreført bestemmelsen i barnets lov, men har udvidet den betydeligt. Efter barnets lov § 24, stk. 1 skal der foretages en screening, som vurderer situationens problemstilling, hvis kommunen har grund til at antage, at der kan opstå behov for støtte umiddelbart efter barnets fødsel. Formålet med screeningen er at vurdere, om der er behov for nærmere afdækning af de kommende forældres forhold, og i givet fald, hvor omfattende en undersøgelse der er behov for.¹⁵⁸ Serviceloven indeholdt ikke en screeningsproces, hvilket må antages at have medført situationer, hvor undersøgelsen blev mere vidtgående end nødvendigt. Barnets lov viderefører i §§ 24-27 reglerne fra § 50, stk. 9 i serviceloven og opstiller således reglerne i en mere

---

¹⁵² Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 71

¹⁵³ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 71

¹⁵⁴ Bestemmelsen er videreført i barnets lov § 26

¹⁵⁵ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 71

¹⁵⁶ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 71

¹⁵⁷ L93 2022-23, spec. bem. til § 24

¹⁵⁸ L93 2022-23, spec. bem. til § 24

overskuelig og systematisk struktur.¹⁵⁹ En væsentlig ændring er, at bestemmelserne i barnets lov nu er baseret på en niveaubaseret tilgang, hvor en fuld undersøgelse kun iværksættes, hvis screeningen viser behov herfor. Dermed iværksættes der ikke afdækning eller undersøgelse ud over, hvad der er nødvendigt for tilstrækkeligt at oplyse sagen.¹⁶⁰ Barnets lov § 24 giver således i højere grad mulighed for at tilpasse sagsoplysning og dokumentation af de kommende forældres forhold til sagens karakter og kompleksitet, end serviceloven gjorde.

I situationer, hvor der overvejes tvangsmæssig anbringelse af det ufødte barn umiddelbart efter fødslen pga. forældres komplekse eller alvorlige vanskeligheder, vil en afdækning efter § 24, stk. 1, nr. 1 og 2 ikke være tilstrækkelig. I disse situationer foretages der derfor en undersøgelse af de kommende forældres forhold efter barnets lov § 26, jf. BL § 24, stk. 1, nr. 3.¹⁶¹

Afgørelse om undersøgelse af de kommende forældre efter barnets lov § 26 træffes, når der er grund til at antage, at der kan opstå behov for støtte umiddelbart efter fødslen, og sagen er alvorlig eller kompleks, jf. BL § 26, stk. 1.¹⁶² Efter serviceloven skulle kommunen undersøge de kommende forældres forhold nærmere, hvis det måtte antages, at der kunne opstå behov for særlig støtte til et barn umiddelbart efter fødslen, jf. serviceloven (herefter SEL) § 50, stk. 9, 1. pkt. Barnets lov § 26 viderefører dette udgangspunkt, dog med den ændring, at en fuld undersøgelse af de kommende forældres forhold kun er begrænset til alvorlige eller komplekse sager.¹⁶³

Undersøgelsen skal *"tilrettelægges ud fra en helhedsbetragtning og skal afdække udfordringer og ressourcer hos de kommende forældre, familien og netværket med inddragelse af de fagfolk, som allerede har viden om de kommende forældres forhold"*, jf. BL § 27, stk. 1.¹⁶⁴ Relevante forhold at inddrage i undersøgelsen kan efter omstændighederne f.eks. være familieforhold, sundhedsforhold og beskæftigelse. I forbindelse hermed er det desuden vigtigt, at der lægges vægt på en eventuel fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse hos de kommende forældre.¹⁶⁵ Undersøgelsen skal så vidt muligt gennemføres i samarbejde med de kommende forældre, jf. BL § 27, stk. 2.¹⁶⁶ I tilfælde hvor dette vil være besværligt eller meget tidskrævende, har kommunen mulighed for at gennemføre undersøgelsen uden de kommende forældres deltagelse –

---

¹⁵⁹ L93 2022-23, spec. bem. til § 24, § 25, § 26 og § 27

¹⁶⁰ L93 2022-23, spec. bem. til § 24

¹⁶¹ L93 2022-23, spec. bem. til § 24

¹⁶² LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 26

¹⁶³ L93 2022-23, spec. bem. til § 27. Note: I § 26, stk. 2 stilles der krav til, at kommunen skal vurdere, om der skal foretages en børnefaglig undersøgelse af eventuelle børn i familien. Dette er en videreførelse af serviceloven § 50, stk. 8. Formålet med bestemmelsen er, at sikre tidlig indsats over for andre børn i familien, således eventuelle problemer hos børnene kan afhjælpes, inden der indtræffer komplekse problemer.

¹⁶⁴ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 27

¹⁶⁵ L93 2022-23, spec. bem. til § 27

¹⁶⁶ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 27

et eksempel herpå er tilfælde, hvor pågældende forældre afviser eller ikke vender tilbage på kommunens henvendelser.¹⁶⁷ Denne bestemmelse svarer til serviceloven § 50, stk. 9, 2. pkt., og videreføres alene med redaktionelle ændringer.¹⁶⁸

Serviceloven henviste i § 50, stk. 9, 3. pkt. til bestemmelsens stk. 4-8, som regulerede den børnefaglige undersøgelse. Dette medførte, at selvom stk. 4-8 efter ordlyden regulerede den børnefaglige undersøgelse, blev de ligeledes anvendt ved undersøgelsen af de kommende forældre.¹⁶⁹ Lovgiver lagde dermed op til en udvidet anvendelse af reglerne i stk. 4-8, idet der ikke fandtes en selvstændig bestemmelse, der angav kravene til undersøgelsen af de kommende forældre i serviceloven.¹⁷⁰

Efter barnets lov skal de kommende forældre undersøges af en læge eller en autoriseret psykolog, hvis det er nødvendigt, jf. BL § 26, stk. 3. Dette udgør en præcisering i forhold til serviceloven, hvor § 50, stk. 5, 3. pkt. bestemte, at kommunen skulle lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en autoriseret psykolog, hvis det var nødvendigt. Med henvisningen i § 50, stk. 9, 3. pkt. blev denne regel dog udvidet til at omfatte kommende forældre.¹⁷¹ Ifølge bemærkningerne skyldtes dette, at barnet endnu ikke var født på tidspunktet for undersøgelsen, hvorfor det var nødvendigt at lade bestemmelsen omfatte kommende forældre, hvis lægelig eller psykologisk undersøgelse af de kommende forældre under graviditeten var nødvendig af hensyn til vurderingen af behovet for støtte til barnet umiddelbart efter fødslen.¹⁷² Præciseringen i barnets lov bidrager til et mere klart regelgrundlag, idet der ikke længere henvises til reglerne om den børnefaglige undersøgelse.

Undersøgelsen skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte støtte efter barnets lov § 32, stk. 5, § 46, stk. 4 eller § 49, jf. BL § 27, stk. 4, 1. pkt. Hvis undersøgelsen viser, at der er behov for at iværksætte hjælp eller støtte, vil dens oplysninger danne grundlag for en vurdering af, hvorvidt der skal iværksættes støtte i form af indsatser eller anbringelse.¹⁷³ Derudover skal det fremgå af undersøgelsen, hvordan de kommende forældre forholder sig til støtten, jf. BL § 27, stk. 4, 3. pkt. Denne bestemmelse svarer til serviceloven § 50, stk. 6, 1. pkt., jf. SEL § 50, stk. 9, 3. pkt. og er videreført alene med redaktionelle ændringer.¹⁷⁴

---

¹⁶⁷ L93 2022-23, spec. bem. til § 27

¹⁶⁸ L93 2022-23, spec. bem. til § 27

¹⁶⁹ L93 2022-23, spec. bem. til § 27

¹⁷⁰ Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 309

¹⁷¹ L93 2022-23, spec. bem. til § 27

¹⁷² L93 2022-23, spec. bem. til § 27

¹⁷³ L93 2022-23, spec. bem. til § 27

¹⁷⁴ L93 2022-23, spec. bem. til § 27

Efter serviceloven var der ikke lovhjemmel til at træffe afgørelse om anbringelse af et barn uden for hjemmet uden samtykke inden barnets fødsel. Derfor blev der efter serviceloven truffet formandsbeslutning om akutanbringelse (herefter akutaftagelse) i sager, hvor der var behov for at fjerne barnet fra forældrenes varetægt straks efter fødslen.¹⁷⁵ Til brug for senere analyse gennemgås servicelovens regler nedenstående.

7.2. Akutaftagelser efter serviceloven

I akutte situationer kan der træffes en foreløbig afgørelse om tvangsmæssig anbringelse efter barnets lov § 47, stk. 1-3, efter reglerne i § 143, når betingelserne herfor er opfyldt.¹⁷⁶ Foreløbige afgørelser træffes, når hensynet *"til barnets eller den unges øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i børne- og ungeudvalget."*¹⁷⁷ Barnets lov § 143 er en videreførelse af serviceloven § 75, hvorefter der kunne træffes foreløbig afgørelse efter serviceloven § 58 om anbringelse af barnet uden for hjemmet uden samtykke.¹⁷⁸

Efter serviceloven § 75 kunne formanden eller i dennes fravær næstformanden for børn og ungeudvalget (herefter børne- og ungeudvalget) træffe foreløbige afgørelser om tvangsmæssig anbringelse uden for hjemmet af nyfødte børn. Der var ikke hjemmel i serviceloven til at træffe afgørelse om tvangsmæssig anbringelse inden fødslen, hvorfor en foreløbig afgørelse straks efter fødslen i nogle situationer var nødvendig.¹⁷⁹ Selvom der fra fødslen var et tvangsmæssigt anbringelsesgrundlag, var det ikke ensbetydende med at kriterierne for at træffe en akutaftagelse efter § 75 var opfyldt.¹⁸⁰ I sager vedr. anbringelse af nyfødte var det kriterierne i § 58, stk. 1, nr. 1 og 2, der var centrale, da det var forældrenes forhold, der blev lagt vægt på.¹⁸¹ Grunden til at en afgørelse om anbringelse af et barn måtte vente, til efter selve fødslen, var, at foranstaltningen er rettet mod barnet og ikke forældrene.¹⁸²

Når der var truffet akutaftagelse efter § 75, skulle denne snarest og senest inden syv dage efter iværksættelsen forelægges for børne- og ungeudvalget på et møde. Godkendelsen af afgørelsen drejede sig kun om den foreløbige afgørelse og bedømmelsen heraf skulle kun ske med udgangspunkt i det beslutningsgrundlag, der forelå, da formanden traf sin beslutning. Dermed skulle der ikke tages stilling til, hvorvidt der var grundlag for at træffe en endelig afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, men derimod om anbringelsen, af hensyn til barnets øjeblikkelige

---

¹⁷⁵ L93 2022-23, alm. bem. afsnit 3.8.2.

¹⁷⁶ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 333

¹⁷⁷ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 334

¹⁷⁸ L93 2022-23, spec. bem. til § 143

¹⁷⁹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 333

¹⁸⁰ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 70

¹⁸¹ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 72

¹⁸² Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 71

behov, ikke kunne afvente, at der blev afholdt møde i børne- og ungeudvalget.¹⁸³ Blev akutafgørelsen ikke godkendt, skulle barnet straks hjemgives. Hvis afgørelsen derimod blev godkendt af børne- og ungeudvalget, havde den en gyldighed på én måned og i denne periode skulle der afholdes et ordinært møde i børne- og ungeudvalget, såfremt kommunen mente, at barnet fortsat skulle være tvangsmæssigt anbragt uden for hjemmet.¹⁸⁴

7.2.2. Situationens faremoment

Førend der kunne træffes afgørelse efter serviceloven § 75, var det en betingelse, at barnets øjeblikkelige behov ikke kunne afvente forelæggelse for børne- og ungeudvalget. Situationen skulle derfor være akut, hvilket indebar, at der skulle være et vist *faremoment*.¹⁸⁵ Betingelserne for at træffe en foreløbig afgørelse om anbringelse umiddelbart efter fødslen uden samtykke fremgik ikke specifikt i serviceloven, men Ankestyrelsen tog i principmeddelelse 15-17 stilling til oplysningsgrundlaget i en konkret sag vedr. tvangsfjernelse fra fødegangen.¹⁸⁶

Ankestyrelsen fastslog, at det var en betingelse for at træffe en foreløbig afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke af et barn umiddelbart efter fødslen, eller mens barnet og forældrene stadig opholdt sig på sygehuset, at der var et øjeblikkeligt behov hos barnet for, at forældrene og barnet blev skilt ad. Et øjeblikkeligt behov kunne opstå, hvis forældrene havde en udadreagerende eller truende adfærd, som gik ud over barnet, eller såfremt forældrene ikke var i stand til at varetage omsorgen for barnet – også selvom de opholdt sig på sygehuset.¹⁸⁷ Ankestyrelsen fastslog i principmeddelelsen, at det ikke var tilstrækkeligt, at det inden fødslen var blevet vurderet, at der var et anbringelsesgrundlag.¹⁸⁸ Dette må begrundes med, at der i serviceloven ikke var hjemmel til at træffe beslutning om anbringelse inden barnets fødsel, hvorfor der skulle tages udgangspunkt i sagens omstændigheder *efter* barnets fødsel. Derudover fastslog Ankestyrelsen, at barnets sundhedstilstand efter fødslen kunne have betydning for vurderingen af, hvorvidt der var et øjeblikkeligt behov hos barnet for at komme i andre rammer end under forældrenes omsorg.¹⁸⁹

Vedrørende den konkrete sag i principmeddelelsen, ophævede Ankestyrelsen børne- og ungeudvalgets afgørelse om godkendelse af den foreløbige afgørelse. De angav, at årsagen hertil var, at *"problemerne i hjemmet på tidspunktet for den foreløbige afgørelse ikke påvirkede barnet sådan, at afgørelsen om at anbringe barnet uden for hjemmet ikke kunne afvente, at børn og unge-udvalget behandlede sagen."* Der blev bl.a. lagt vægt på, at barnet ikke stod til at skulle

---

¹⁸³ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 72-73

¹⁸⁴ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 73

¹⁸⁵ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 73

¹⁸⁶ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 73

¹⁸⁷ Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

¹⁸⁸ Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

¹⁸⁹ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 73

med forældrene hjem og at forældrenes vanskeligheder ikke var af sådan karakter, at de nødvendiggjorde en adskillelse af forældrene og barnet under ophold på sygehuset. Endelig henviste Ankestyrelsen til, at der ikke forelå oplysninger om u hensigtsmæssig adfærd fra forældrene. På baggrund heraf var der ikke et øjeblikkeligt behov hos barnet, der gjorde det nødvendigt at træffe en foreløbig afgørelse om anbringelse af barnet uden for hjemmet uden samtykke.¹⁹⁰ Ankestyrelsen behandlede i principmeddelelsen ikke grundlaget for akutafgørelse i de situationer, hvor forældrene enten blev udskrevet og/eller havde forladt fødegangen. Deres vurdering af faremomentet knyttede sig alene til tidspunktet, hvor barnet opholdt sig på sygehuset og dermed var under opsyn.¹⁹¹

Kommunen havde mulighed for at forberede støtte i hjemmet til familien, indtil det ordinære møde i børne- og ungeudvalget fandt sted. Ligeledes fødes de fleste børn på sygehus, hvor der er personale til at bistå med plejen af barnet, som derfor typisk ikke lider fysisk overlast, mens det er på sygehuset. På baggrund af dette opstod der usikkerhed om, hvordan akutvurderingen skulle forstås i situationer, hvor forældrene ikke opholdt sig på sygehuset. For hvor længe kunne man overlade barnet til forældre, som ikke forventedes at være i stand til at opnå en normal tilknytning til barnet, og i hvilke situationer måtte man acceptere en risiko for, at barnet ikke ville få sine behov tilstrækkeligt dækket i hjemmet? Selvom der blev iværksat massiv støtte i hjemmet, ville støtten ikke være til stede alle timer i døgnet. Hertil kræver alt støtte i hjemmet villighed og samtykke fra forældrene.¹⁹²

Hvis forældre ønskede at tage deres nyfødte barn med hjem fra sygehuset, enten akut eller planlagt, var det en forudsætning for at træffe en foreløbig afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke af barnet, at problemerne ikke kunne afhjælpes med midlertidig støtte i hjemmet, indtil sagen skulle behandles i børne- og ungeudvalget.¹⁹³ Dermed skulle der ske en vurdering af, hvorvidt iværksættelse af midlertidig støtte i hjemmet kunne lede til, at der ikke var et øjeblikkeligt behov hos barnet for at blive fjernet fra forældrene.¹⁹⁴ Denne vurdering kan umiddelbart minde om proportionalitetsvurderingen vedr. tvangsmæssig anbringelse efter serviceloven § 58. Både §§ 58 og 75 *"har nær tilknytning til en proportionalitetsvurdering, hvor det bliver centralt, hvilken hjælp der skal til, for at afhjælpe problemerne i hjemmet."*¹⁹⁵ Forskellen på bestemmelserne ligger i situationen og formålet, hvor der efter § 58 skulle ske en vurdering af *risikoen*, mens det efter § 75 var af det *øjeblikkelige behov*. I en tvangsmæssig anbringelse efter § 58 var det afgørende, hvorvidt barnets generelle og fremtidige behov kunne dækkes ved

---

¹⁹⁰ Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

¹⁹¹ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 74

¹⁹² Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 73

¹⁹³ Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

¹⁹⁴ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 74

¹⁹⁵ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 74

støtte i hjemmet. Efter § 75 var det derimod afgørende, hvorvidt støtte i hjemmet kunne dække det akutte behov, indtil der kunne afholdes møde i børne- og ungeudvalget.¹⁹⁶

Ankestyrelsen fastslog slutteligt i deres principmeddelelse, at det altid var en forudsætning for at træffe en foreløbig afgørelse om tvangsanbringelse, at der forinden var forsøgt at indhente samtykke til anbringelsen fra forældremyndighedsindehaver.¹⁹⁷ Betydningen af dette var at et samtykke, som var afgivet inden fødslen, ikke var tilstrækkeligt.¹⁹⁸

7.3. Usikkerhed i praksis

Efter bemærkningerne til barnets lov § 49 tilsiger behovet for at beskytte børn, *”at der bør være mulighed for at gribe ind inden det tidspunkt, hvor barnet er skadet i en grad, der gør det meget vanskeligt at hjælpe.”* Hertil er det ikke en betingelse for anbringelse efter § 49, at der kan konstateres en allerede indtruffet alvorlig skade.¹⁹⁹ Siden afgørelsen træffes på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag, giver det sig selv, at der i praksis kan opstå tvivlstilfælde om, hvornår der er åbenbar risiko for at barnet vil lide alvorlig skade. Lovgivers hensigt med bestemmelsen er, at der kun kan træffes afgørelse derefter, når *”der foreligger en ekstraordinær overbevisende begrundelse på grund af tungtvejende hensyn til barnets bedste.”*²⁰⁰ Der stilles således høje krav til oplysningsgrundlaget.

Usikkerheden i praksis om hvornår der skulle gribes ind, forelå allerede efter reglerne i serviceloven. Selvom der var et tvangsmæssigt anbringelsesgrundlag fra fødslen, betød det ikke nødvendigvis, at kriterierne for at træffe en akutafgørelse efter § 75 var opfyldt.²⁰¹ Dette rejste tvivl vedr. kravene til oplysningsgrundlaget i afgørelser om tvangsmæssig anbringelse umiddelbart efter fødslen. Ankestyrelsen udgav i år 2016 en artikel vedr. foreløbige afgørelser om anbringelse af nyfødte børn uden samtykke.²⁰² I artiklen blev gældende ret præciseret og Ankestyrelsen opsummerede tre grundlæggende betingelser, som skulle være opfyldt ved akutafgørelser. Betingelserne omhandlede det formelle grundlag for afgørelsen, det materielle grundlag for afgørelsen og det akutte grundlag for afgørelsen.²⁰³ Ud af disse betingelser er det særligt det akutte grundlag for afgørelsen, der er relevant at dykke ned i.

Det anførtes i artiklen, at der kun kunne træffes en foreløbig afgørelse i *”meget alvorlige og akutte situationer”*, hvorefter det beskrives, at situationen skulle kunne sammenlignes med *”en*

---

¹⁹⁶ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 74

¹⁹⁷ Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

¹⁹⁸ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 74

¹⁹⁹ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

²⁰⁰ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

²⁰¹ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 70

²⁰² Ankestyrelsen: *Foreløbige afgørelser om anbringelse af nyfødte børn uden samtykke*. Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5, 2016

²⁰³ Ankestyrelsen: *Foreløbige afgørelser om anbringelse af nyfødte børn uden samtykke*. Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5, 2016

nødretslignende situation.” Det skulle således være dokumenteret, at der var et øjeblikkeligt og pludseligt opstået behov hos barnet, som betød, at mødet i børne- og ungeudvalget ikke kunne afventes. Endvidere var det ikke tilstrækkeligt, at det ville have været bedre rent tilknytningsmæssigt for det nyfødte barn at blive akutanbragt. Såfremt betingelsen om det akutte grundlag ikke var opfyldt, blev den foreløbige afgørelse ugyldig.²⁰⁴

Problematikken herefter var, at nogle kommuner opfattede Ankestyrelsen fortolkning som en skærpelse af hidtidig praksis eftersom den sås, som en uhensigtsmæssig begrænsning i kommuners adgang til at forebygge såvel fysiske som psykiske skader på nyfødte børn med akutaftagelser.²⁰⁵ Ud fra betingelsen vedr. det akutte grundlag for afgørelsen, anlagde Ankestyrelsen en restriktiv fortolkning af akuthjemlen. Eftersom barnets situation skulle kunne sammenlignes med en nødretslignende situation, er det ifølge nødretsgrundsætningen en forudsætning, at der forelå en konkret fare. Ankestyrelsens fortolkning lagde op til, at situationer, hvor der var en alvorlig risiko for barnet, ikke var omfattet af hjemlen til at træffe akutaftagelser. Dermed indforstået, at der allerede skulle være indtruffet en skade, før der kunne træffes afgørelse efter serviceloven § 75, jf. SEL § 58. Dette kom til udtryk i Ankestyrelsens eksempler i artiklen. I et eksempel forelå der en ugyldig foreløbig afgørelse, hvor der blev lagt vægt på, at det ikke var dokumenteret, at barnet var i begyndende mistrivsel. I et andet eksempel var den foreløbige afgørelse gyldig og der blev lagt vægt på, at det var en akut situation, da barnet blev tiltagende passiv.²⁰⁶ Spørgsmålet var derfor, hvorvidt Ankestyrelsens praksis var for restriktiv eller om kommuners akutaftagelser gik ud over, hvad der var hjemmel til?²⁰⁷ Såfremt der blev lagt op til flere akutanbringelser end der var grundlag for, opstod der et retssikkerhedsproblem set fra forældrenes synsvinkel. Fra barnets perspektiv var der omvendt et retsbeskyttelsesproblem, hvis akutanbringelser i henhold til Ankestyrelsens praksis kun kunne anvendes i tilfælde, hvor barnet allerede var blevet udsat for skadende adfærd.²⁰⁸

Ankestyrelsens fortolkning lagde op til, at tvivlen skulle komme forældrene til gode, hvormed forældre, der tidligere var dømt for vold eller tidligere havde udvist udadreagerende eller uforudsigelig adfærd og generelt havde begrænset indsigt i andres behov, ville få barnet med hjem, hvis de ikke havde udvist denne adfærd på sygehuset. Denne fortolkning ville gå imod princippet vedr. tidlige indsatser, som kom til udtryk i lovgivningen.²⁰⁹ Af vejledning nr. 3 til serviceloven om særlig støtte til børn og unge og deres familier fremgår det, at *”hvis der er konflikt mellem*

---

²⁰⁴ Ankestyrelsen: *Foreløbige afgørelser om anbringelse af nyfødte børn uden samtykke*. Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5, 2016

²⁰⁵ Schultz, T. (2020). Socialraadgiveren, (02/20), 28-29: *Når et barn anbringes akut efter fødslen*.

²⁰⁶ Ankestyrelsen: *Foreløbige afgørelser om anbringelse af nyfødte børn uden samtykke*. Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5, 2016

²⁰⁷ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 70

²⁰⁸ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 70

²⁰⁹ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 76

*forældrenes interesser og hensynet til barnets bedste, skal der lægges afgørende vægt på, at støtten ydes ud fra barnets eller den unges bedste. Hensynet til hvad der er bedst for barnet eller den unge, vejer altså tungest.”*²¹⁰ En restriktiv fortolkning, hvor barnet allerede skulle have lidt skade inden akutafgørelsen kunne træffes, ville derfor ikke stemme overens med lovgivers hensigt. Ankestyrelsens artikel blev efterfølgende suppleret af principmeddelelse 15-17 om adgangen til at anbringe et barn akut fra fødegangen efter servicelovens regler.²¹¹

Det var og er stadig svært at vurdere, hvorvidt barnets behov skal komme før forældrenes, når der endnu ikke er bevist en indtruffen skade hos barnet. Reglerne om tvangsmæssig anbringelse af barnet umiddelbart efter fødslen er både efter serviceloven og barnets lov indskrænket til kun at kunne anvendes i særlige tilfælde, når ekstraordinære overbevisende grunde taler herfor.²¹² Det er en vurderingssag, hvor der er en spinkel balance mellem det rigtige og det forkerte resultat. Med barnets lov har lovgiver fjernet det akutte element, som servicelovens regler krævede, og spørgsmålet er hvilken effekt det har haft på sagsbehandlingen i praksis.

8. Afgørelser fra Ankestyrelsen

For at belyse anvendelsen af lovgrundlaget i praksis er der til brug for specialet hentet aktindsigt fra Ankestyrelsen efter offentlighedsloven.²¹³ Der er givet indsigt i fire afgørelser efter barnets lov § 49, hvor Ankestyrelsen har stadfæstet børne- og ungeudvalgets afgørelse om anbringelse. Ankestyrelsen har i marts 2025 oplyst telefonisk, at det ikke var muligt at give indsigt i sager, hvor Ankestyrelsen har ophævet børne- og ungeudvalgets afgørelse efter § 49. Dette blev begrundet med, at der på daværende tidspunkt kun var truffet to afgørelser om ophævelse, og at indsigt i disse vil gøre det muligt at identificere parterne – Ankestyrelsen har dog inddraget de to konkrete sager i principmeddelelse 10-24. Derudover er der givet indsigt i fire afgørelser, som blev truffet efter serviceloven § 75, jf. SEL § 58, hvoraf Ankestyrelsen i to af afgørelserne stadfæstede børne- og ungeudvalgets afgørelse og i to af afgørelserne ophævede børne- og ungeudvalgets afgørelse.

Analysen vil belyse forskellene i Ankestyrelsens vurdering i afgørelser truffet efter serviceloven og afgørelser truffet efter barnets lov. Formålet med analysen er at skildre, hvilken vurdering Ankestyrelsen lægger til grund for deres afgørelser, samt hvad der bliver lagt vægt på for at understøtte disse vurderinger. Det vil ligeledes blive diskuteret, hvorvidt afgørelserne efter serviceloven ville have haft samme udfald, såfremt de var truffet efter barnets lov § 49. Heraf

---

²¹⁰ VEJL nr. 9007 af 2014-01-07 om særlig støtte til børn og unge og deres familier, pkt. 13.

²¹¹ Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

²¹² L93 2022-23, spec. bem. til § 49

²¹³ Afgørelserne foreligger som bilag til specialet og er anonymiseret efter et princip svarende til princippet om meroffentlighed, hvorfor der er fjernet oplysninger, der kan føre til identifikation af enkeltpersoner.

udledes det, hvilken betydning overgangen fra serviceloven til barnets lov har haft for afgørelser om tvangsmæssig anbringelse af barnet uden for hjemmet umiddelbart efter fødslen.

8.1. Stadfæstede afgørelser efter barnets lov

Nedenstående analyseres to afgørelser fra Ankestyrelsen, hvor der er sket stadfæstelse. Derudover inddrages to stadfæstede afgørelser, som supplement til analysen, for at få et større indblik i praksis efter barnets lov § 49.

Ankestyrelsen vurderede i deres afgørelse fra maj 2024, at der var en åbenbar risiko for at barnets sundhed og udvikling ville lide alvorlig skade i tiden efter fødslen pga. forældrenes manglende evner eller ressourcer til at tilbyde tilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet. Ankestyrelsen vurderede, at forældrene pga. begrænsede personlige ressourcer ikke kunne give barnet den ro, tryghed, forudsigelighed, stimulation og støtte, som barnet havde brug for.²¹⁴ De vurderede, at forældrene hverken sammen eller hver for sig vil kunne varetage omsorgen for barnet. Det blev ligeledes vurderet, at der var begrundet formodning for, at problemerne ikke kunne løses inden barnets fødsel eller ved barnets ophold i hjemmet selv med støttende indsatser, hvorfor mindre indgribende foranstaltninger ikke blev vurderet tilstrækkelige til at løse problemerne.²¹⁵

Ankestyrelsen lagde vægt på beskrivelserne af, at moren havde et lavt funktionsniveau, og at hun var diagnosticeret med infantil autisme, hvilket påvirkede hendes dagligdag. Herudover lagde de vægt på, at moren sandsynligvis ville være udfordret i forhold til at kunne agere stabilt, forudsigeligt og være en sensitiv omsorgsperson for barnet.²¹⁶ Om faren lagde Ankestyrelsen vægt på beskrivelserne af, at han virkede præget af en høj umodenhed, begrænset fornemmelse for et barns behov og med udfordringer med at opfatte sig selv og sine vanskeligheder på realistisk vis.²¹⁷ Ankestyrelsen lagde vægt på beskrivelserne af, at forældrene, selv med iværksættelse af massive støttende indsatser, ikke ville have tilstrækkelige ressourcer til at varetage omsorgen for barnet. Vedr. forældrenes forudsætninger var Ankestyrelsen opmærksom på, at forældrene fremstod samarbejdsvillige. Der var hos moren beskrevet en lille positiv udvikling, men dette ændrede ikke resultatet.²¹⁸ Det fremgår, at der havde været babysimulatorforløb, men moren fortalte på mødet i Ankestyrelsen, at der ikke havde været anden støtte.²¹⁹ Advokaten bemærkede, at det ikke var dokumenteret, at betingelserne i barnets lov § 49, stk. 1 og 2

---

²¹⁴ Bilag 5, s. 2

²¹⁵ Bilag 5, s. 2

²¹⁶ Bilag 5, s. 2

²¹⁷ Bilag 5, s. 3

²¹⁸ Bilag 5, s. 3

²¹⁹ Bilag 5, s. 7

var opfyldt. Advokaten lagde vægt på, at moren boede i egen lejlighed og klarede sig selv, ligesom hun ikke længere havde støtteperson.²²⁰

I afgørelsen fra november 2024 vurderede Ankestyrelsen, at der var en åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling led alvorlig skade i tiden efter fødslen pga. forældrenes manglende evner eller ressourcer til at tilbyde tilstrækkelige omsorg for eller behandling af barnet. De vurderede, at forældrene pga. begrænsede personlige ressourcer og psykisk sygdom ikke kunne give barnet den ro, tryghed, forudsigelighed, stimulation og støtte, som barnet havde brug for.²²¹ Ankestyrelsen vurderede endvidere, at mindre indgribende indsatser ikke var tilstrækkelige til at løse problemerne, da der var en begrundet formodning for, at problemerne ikke kunne løses inden barnets fødsel eller ved barnets ophold i hjemmet selv med støttende indsatser.²²²

Ankestyrelsen lagde vægt på, at moren var beskrevet med en alvorligt begrænset mentaliseringsevne og hendes udvikling sås at være alvorligt hæmmet til dels pga. en lav IQ. Moren havde på trods af støtte og massive indsatser ikke formået at skabe tilstrækkelig udvikling for sig selv. Hun var diagnosticeret med borderline og havde tendens til selvdestruktiv adfærd samt havde mange humørsvingninger, der varierede fra time til time. Moren havde i forvejen to anbragte børn, som blev anbragt fra fødslen.²²³ På mødet i Ankestyrelsen fortalte moren, at kommunen gav besked to måneder inden fødslen om at de ville tvangsfjerne barnet. Moren ønskede støtte i hjemmet eller mor-barn hjem, men hun fik ikke muligheden. Moren følte selv, at hun havde rykket sig og at hun kunne have haft barnet boende hjemme med støtte i hjemmet.²²⁴ Ankestyrelsen var opmærksomme på, at moren var i aktuel behandling, men det ændrede ikke ved resultatet.²²⁵ Advokaten henviste til Ankestyrelsen principmeddelelse 10-24 og bemærkede, at kommunens indstilling ikke levede op til kravene. Forældrekompetence-undersøgelsen var lavet på et andet barn.²²⁶

8.1.1. Hvad udledes der af afgørelserne?

Afgørelserne fra henholdsvis maj 2024 og november 2024 illustrerer Ankestyrelsens praksis i sager om tvangsmæssig anbringelse umiddelbart efter fødslen efter barnets lov § 49. Fælles for afgørelserne er, at Ankestyrelsen vurderede, at der forelå en *åbenbar risiko* for alvorlig skade

---

²²⁰ Bilag 5, s. 8

²²¹ Bilag 7, s. 2

²²² Bilag 7, s. 2

²²³ Bilag 7, s. 2-3

²²⁴ Bilag 7, s. 6-7

²²⁵ Bilag 7, s. 3

²²⁶ Bilag 7, s. 7-8

på barnets sundhed eller udvikling i tiden efter fødslen, som ikke kunne imødegås med mindre indgribende foranstaltninger.²²⁷

Det kan udledes af afgørelserne, at Ankestyrelsens vurdering i vidt omfang baseres på en konkret vurdering af forældrenes personlige ressourcer, herunder funktionsniveau og mentaliseringsevne, og deres evne til at varetage barnets behov. I tilfælde, hvor begge forældre er part i sagen, foretages der en vurdering af, hvorvidt de alene eller sammen besidder tilstrækkelige ressourcer til at sikre barnets grundlæggende behov for tryghed, omsorg, trivsel og udvikling.²²⁸ Det er således forældremyndighedsindehaver(ne)s ressourcer, der tillægges afgørende vægt i vurderingen af, om der kan ske tvangsmæssig anbringelse efter barnets lov § 49. Vurderingen foretages konkret og Ankestyrelsen lægger bl.a. vægt på psykologiske vurderinger, tidligere anbringelser og forældrenes udviklingspotentiale. Derfor må forældrenes ressourcer ses som et centralt element i sagens oplysningsgrundlag. Heraf følger, at der foretages en skønsbaseret afvejning af om støtte kan ændre det samlede billede, og hvorvidt eventuelle positive tegn i forløbet er tilstrækkelige til at ændre vurderingen.

Eftersom afgørelser efter § 49 træffes inden barnets fødsel, indebærer vurderingen et vist skøn. Afgørelsen må derfor baseres på en begrundet formodning om, hvordan forældrenes forhold og ressourcer forventes at påvirke barnet umiddelbart efter fødslen. Dette kommer tydeligt til udtryk, da Ankestyrelsen i flere afgørelser anfører, at *"der er begrundet formodning for, at problemerne ikke kan løses inden barnets fødsel eller ved barnets kommende ophold i hjemmet selv med støttende indsatser."*²²⁹ Brugen af udtrykket *formodning* understreger, at vurderingen ikke kan baseres på konkrete hændelser relateret til barnet selv, men derimod må tage udgangspunkt i de foreliggende oplysninger om forældrenes evner, adfærd og udviklingspotentiale. Ifølge Den Danske Ordbog er en formodning en mere eller mindre begrundet antagelse om, hvordan noget forholder sig.²³⁰ I denne kontekst rejses der spørgsmål om, hvordan retssikkerheden sikres og hvor grænsen går mellem et skøn og en tilstrækkeligt oplyst sag.

Ankestyrelsen har præciseret, at en begrundet formodning forudsætter, at det *"ud fra de foreliggende oplysninger og materiale må forudses, at forebyggende foranstaltninger i hjemmet ikke vil være tilstrækkelige til at sikre barnets eller den unges trivsel og udvikling."*²³¹ Dette understreger vigtigheden af, at sagen er tilstrækkeligt oplyst forud for afgørelsen. Det vil derfor ikke være muligt at træffe en afgørelse på baggrund af en formodning, hvis vurderingen ikke kan understøttes af faktiske oplysninger. Det kan udledes, at i jo mindre grad myndighederne kan

---

²²⁷ Bilag 5, s. 2 og bilag 7, s. 2

²²⁸ Bilag 6, s. 3 og bilag 8, s. 3

²²⁹ Bilag 5, s. 2, bilag 6, s. 2, bilag 7, s. 2 og bilag 8, s. 2

²³⁰ Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Den Danske Ordbog. *Formodning*

²³¹ Ankestyrelsen: *Anbringelse af børn og unge uden samtykke.*

støtte vurderingen på konkrete observationer af samspillet mellem barnet og forældrene, desto større krav må der stilles til dokumentationen af de forhold, som afgørelsen bygger på.

I sager om tvangsmæssig anbringelse inden fødslen bliver vurderingen således i særlig grad afhængig af oplysninger om forældrenes psykiske helbred, kognitive funktionsevne, sociale forhold og eventuelle tidligere anbringelser af andre børn.²³² Disse forhold får en afgørende rolle i vurderingen af, om der allerede under graviditeten kan forudses en alvorlig risiko for barnets trivsel og udvikling, som ikke kan imødegås gennem mindre indgribende tiltag i hjemmet. Ankestyrelsen har i flere af afgørelserne lagt vægt på, at tidligere iværksatte støttende indsatser ikke har sandsynliggjort, at barnets behov ville kunne imødekommes i hjemmet, selv med massivt støttende indsatser.²³³ Et eksempel herpå er et iværksat graviditetsforløb, hvor det blev vurderet, at forældrene ikke evnede at reflektere over, analysere eller erkende egne begrænsninger, hvorfor yderligere vejledning ikke skønnedes at ville føre til nævneværdig udvikling hos forældrene.²³⁴ Det er i den forbindelse ikke tilstrækkeligt at henvise til generelle bekymringer eller tidligere problemer hos forældrene. Der skal foreligge et samlet, konkret og fagligt underbygget oplysningsgrundlag, som gør det plausibelt, at mindre indgribende foranstaltninger ikke vil være tilstrækkelige til at sikre barnet den nødvendige omsorg og beskyttelse.²³⁵

I flere af afgørelserne ses advokaterne at stille sig kritiske over for, hvorvidt betingelserne i barnets lov § 49 er opfyldt. Der kan dog argumenteres for, at kritik i et vist omfang må forventes ved ikrafttrædelsen af ny lovgivning – særligt når bestemmelsen er lige så indgribende, som § 49 er. I afgørelsen fra maj 2024 bemærkede advokaten, at der ikke forelå tilstrækkelig dokumentation for, at betingelserne i § 49, stk. 1 og 2, var opfyldt. Advokaten henviste til, at bestemmelsen ifølge bemærkningerne kun kan anvendes i helt særlige tilfælde, og at der stilles store krav til grundlaget for afgørelsen, særligt fordi afgørelsen træffes på et tidspunkt, hvor barnet endnu ikke er født og der således ikke foreligger et fuldstændigt oplysningsgrundlag.²³⁶

Denne kritik synes ikke at have været enestående, idet Ankestyrelsen i juni 2024 offentliggjorde principmeddelelse 10-24, som præciserer kravene til kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget og vurdering af alternative og mindre indgribende støttende indsatser i sager om tvangsmæssig anbringelse uden for hjemmet umiddelbart efter fødslen.²³⁷ Det bemærkes, at der i afgørelser truffet efter juni 2024 refereres til principmeddelelse 10-24 fremfor til bemærkningerne, hvilket tyder på, at principmeddelelsen fungerer som nyt grundlag for advokaterne

---

²³² L93 2022-23, spec. bem. til § 49

²³³ Bilag 8, s. 3

²³⁴ Bilag 6, s. 3

²³⁵ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

²³⁶ Bilag 5, s. 8

²³⁷ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

såvel som Ankestyrelsen.²³⁸ Principmeddelelsen kan dermed ses som et udtryk for Ankestyrelsens ønske om at standardisere sagsbehandlingen og styrke retssikkerheden ved at fastlægge fortolkningen af § 49, herunder kriterierne for oplysning af sagen og vurdering af mindre indgribende alternativer. Det bidrager til, at både kommuner og parter får et klarere grundlag at gå ud fra, og det begrænser risikoen for uensartet praksis i sager, hvor barnets bedste og forældrenes rettigheder skal balanceres på et vist skønsmæssigt grundlag.

8.2. Stadfæstede afgørelser efter serviceloven

Ankestyrelsen fastsatte med principmeddelelse 15-17 betingelserne for foreløbige afgørelser efter serviceloven om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke af et barn umiddelbart efter fødslen. Indsigten i afgørelserne fra Ankestyrelsen danner grundlag for en vurdering af, hvorledes reglerne blev anvendt i praksis.

Af Ankestyrelsens afgørelse fra januar 2021 fremgår det, at der var akut behov for at anbringe barnet uden for hjemmet.²³⁹ Ankestyrelsen vurderede, at der var en åbenbar risiko for barnets sundhed og udvikling samt at barnet havde et øjeblikkeligt behov for at være i trygge og stabile rammer.²⁴⁰ Det blev ydermere vurderet, at problemerne under opholdet på sygehuset ville påvirke barnet i en sådan grad, at det ikke var muligt at afvente, at børne- og ungeudvalget behandlede sagen på et ordinært møde.²⁴¹

I vurderingen blev der lagt vægt på, at moren var beskrevet med et yderst begrænset intellektuelt funktionsniveau, og at de beskrevne vanskeligheder hos moren var af sådan karakter, at disse nødvendiggjorde adskillelse af mor og barn under opholdet på sygehuset.²⁴² Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på beskrivelserne af moren, hvor det bl.a. fremgik, at hun havde svært ved at drage tilstrækkelig omsorg for sig selv.²⁴³ Advokaten bemærkede, at der ikke var oplysninger om uhensigtsmæssig adfærd forud for akutaftagelsen og at moren ville kunne varetage omsorgen for barnet med støtte i hjemmet, eftersom hun havde udviklet sig og tog imod guidning fra sin støtteperson.²⁴⁴ Ankestyrelsen gav i afgørelsen udtryk for, at de var opmærksomme på, at der ikke var beskrevet en uhensigtsmæssig adfærd hos moren under opholdet på sygehuset. Dette ændrede dog ikke resultatet, da de lagde vægt på, at moren havde så grundlæggende store vanskeligheder og vanskeligheder med at samarbejde, at der var en åbenbar risiko

---

²³⁸ Bilag 7, s. 7 og bilag 8, s. 8

²³⁹ Bilag 1, s. 1

²⁴⁰ Bilag 1, s. 3

²⁴¹ Bilag 1, s. 3

²⁴² Bilag 1, s. 3

²⁴³ Bilag 1, s. 3

²⁴⁴ Bilag 1, s. 10-11

for barnets sundhed og udvikling. Oplysningerne vedr. moren kom fra en psykologisk undersøgelse samt uddrag af journalnotater fra sygehuset.²⁴⁵ På mødet i Ankestyrelsen fortalte moren, at hun ikke fik tilbudt ophold på mor-barn hjem, selvom hun efterspurgte det.²⁴⁶ Det fremgår ligeledes, at moren selv afbrød forældrekompetence-undersøgelsen, da hun ikke følte, at psykologen respekterede hende.²⁴⁷

Ankestyrelsen stadfæstede i deres afgørelse fra juni 2023 børne- og ungeudvalgets afgørelse, da der var akut behov for at anbringe barnet uden for hjemmet.²⁴⁸ Ankestyrelsen vurderede, at barnet havde et akut behov for at være i trygge og stabile rammer.²⁴⁹ På grund af morens manglende personlige ressourcer vurderede Ankestyrelsen, at der var åbenbar risiko for barnets sundhed og udvikling, hvis barnet skulle bo hjemme.²⁵⁰

Ankestyrelsen lagde vægt på, at moren, som følge af egne vanskeligheder, ikke ville kunne varetage ansvaret for barnet selv i en kort periode.²⁵¹ Moren var beskrevet med samlede begrænsede ressourcer, der gjorde, at hun ikke kunne stimulere eller møde barnet følelsesmæssigt.²⁵² Oplysningerne om moren fremgår bl.a. af en forældrekompetence-undersøgelse.²⁵³ Moren blev tilbudt ophold på mor-barn hjem, men takkede nej. På mødet i Ankestyrelsen fortalte moren, at hun fortsat ønskede ophold på mor-barn hjem og at hun havde takket nej, da hendes opfattelse var, at opholdet kun ville være under graviditeten.²⁵⁴ Advokaten bemærkede, at der ikke var akut behov for anbringelsen, og at moren havde udfordringer, men at disse kunne være afhjulpet med ophold på et mor-barn hjem, hvor moren kunne udvikle sine forældreevner.²⁵⁵ Ankestyrelsen var opmærksomme på, at moren ønskede ophold på mor-barn hjem, men dette ændrede ikke resultatet, da morens funktionsniveau var nedsat i en sådan grad, at hun, selv med omfattende støtte, ikke ville kunne varetage og imødekomme barnets basale behov for pleje og omsorg.²⁵⁶ Det kan udledes af afgørelsen, at moren har flere børn, og at der er en historik med tidligere anbringelser.

8.2.1. Hvad udledes der af afgørelserne?

Samlet set indikerer afgørelserne, at Ankestyrelsens vurderinger i sager om foreløbige anbringelser efter serviceloven i høj grad tog udgangspunkt i forældrenes personlige ressourcer og

---

²⁴⁵ Bilag 1, s. 4

²⁴⁶ Bilag 1, s. 9

²⁴⁷ Bilag 1, s. 10

²⁴⁸ Bilag 4, s. 1

²⁴⁹ Bilag 4, s. 4

²⁵⁰ Bilag 4, s. 4

²⁵¹ Bilag 4, s. 4

²⁵² Bilag 4, s. 5

²⁵³ Bilag 4, s. 2

²⁵⁴ Bilag 4, s. 6

²⁵⁵ Bilag 4, s. 7

²⁵⁶ Bilag 4, s. 5

deres mulighed for at imødekomme barnets behov – i lighed med afgørelserne efter barnets lov § 49. Ankestyrelsen vurderede i begge sager, at der var et *akut behov* for tvangsmæssig anbringelse og lagde vægt på, at mødrene, på grund af lavt funktionsniveau og begrænsede personlige ressourcer, ikke kunne sikre barnet den nødvendige tryghed, stabilitet og omsorg.²⁵⁷

Det er væsentligt, at Ankestyrelsen i afgørelsen fra januar 2021 bemærkede, at moren ikke havde udvist uhensigtsmæssig adfærd på sygehuset, men alligevel vurderede, at hendes grundlæggende vanskeligheder medførte en åbenbar risiko for barnet.²⁵⁸ Der blev dermed lagt vægt på forhold, som ikke udsprang af en akut hændelse, men af en mere overordnet vurdering af morens vedvarende funktionsniveau, og at det ikke kunne afhjælpes inden for den relevante tidshorisont – heller ikke med støttende indsatser.²⁵⁹ På tilsvarende vis var Ankestyrelsen i afgørelsen fra juni 2023 opmærksomme på, at moren ønskede ophold på mor-barn hjem, hvilket ikke ændrede resultatet, da der blev lagt vægt på, at morens funktionsniveau var nedsat i en sådan grad, at hun selv ikke med omfattende støtte ville kunne imødekomme barnets behov.²⁶⁰ Det centrale blev dermed ikke, om støtte var forsøgt, men hvorvidt støtte *kunne* forventes at have en reel effekt.

På baggrund heraf kan det overvejes, om vurderingerne i visse tilfælde bevægede sig væk fra servicelovens krav om et konkret og akut faremoment, og hen imod en mere fremadskuende og præventiv vurdering, som i dag er udtrykkeligt hjemlet i barnets lov § 49. I afgørelserne var faremomentet ikke begrundet i en konkret, aktuel hændelse, men byggede i stedet på en samlet risikovurdering af forældrenes funktionsniveau og forældrekompetence. Dette indikerer, at der allerede under serviceloven i visse tilfælde blev truffet afgørelser med udgangspunkt i en begrundet formodning. Der rejses derfor spørgsmål om hjemmelsgrundlaget, da servicelovens anvendelse af foreløbige afgørelser var betinget af et *øjeblikkeligt behov*, som forudsatte en aktuel risiko.²⁶¹

At vurderingen bevægede sig ud over ordlyden i servicelovens bestemmelse, tyder på, at Ankestyrelsen anvendte en udvidende fortolkning af hjemmelsgrundlaget.²⁶² Ankestyrelsen vurderede således den konkrete risiko ud fra en formodning om fremtidigt omsorgssvigt, snarere end en aktuel risiko. Set fra barnets perspektiv kan denne udvidende fortolkning anses for hensigtsmæssig, idet den fremadskuende vurdering kunne bidrage til at forebygge skade fra forældre, som ikke kunne varetage barnets behov. Dermed tilgodeså vurderingen hensynet til barnets

---

²⁵⁷ Bilag 1, s. 3 og bilag 4, s. 4-5

²⁵⁸ Bilag 1, s. 4

²⁵⁹ Bilag 1, s. 3

²⁶⁰ Bilag 4, s. 5

²⁶¹ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 73

²⁶² Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*, s. 309

bedste og forældrenes retssikkerhed risikerede at blive væsentligt svækket, da den fremadskudende vurdering ikke var hjemlet i servicelovens ordlyd.

8.3. Ophævede afgørelser efter barnets lov

Ankestyrelsen har i principmeddelelse 10-24 fastslået, hvilke kriterier indstillingen til børne- og ungeudvalget skal indeholde, når der træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke af et ufødt barn umiddelbart efter fødslen.²⁶³ Til at understøtte principmeddelelsen har Ankestyrelsen inddraget to konkrete sager, hvori der blev truffet afgørelse om ophævelse af børne- og ungeudvalgets afgørelse.

I Ankestyrelsens principmeddelelse fremgår det om den første sag, at *"indstillingen ikke i et tilstrækkeligt omfang redegjorde for kommunens overvejelser i forhold til alternative og mindre indgribende støttende indsatser, ligesom der ikke forelå en forældrehandleplan."* Af sagen fremgik det, at moren havde et ældre barn, der var anbragt i netværksplejefamilie. Moren var beskrevet med egne udfordringer, herunder psykisk sygdom, men det fremgik dog af sagen, at moren gennem en lang periode var beskrevet som værende stabil med et øget overskud. Ankestyrelsen lagde i deres vurdering vægt på, *"at indstillingen ikke indeholdt oplysninger om, hvilke former for kompenserende støttende indsatser, der havde været overvejet."* Endvidere havde kommunen heller ikke beskrevet betydningen af netværket eller af morens aktuelle stabilitet, herunder medicinering, i indstillingen.²⁶⁴

I den anden sag ophævede Ankestyrelsen afgørelsen, *"fordi indstillingen ikke i et tilstrækkeligt omfang redegjorde for kommunens overvejelser i forhold til [farens] forældrekompetencer, herunder hans mulighed for med støttende indsatser at varetage forældrerollen for barnet."* Kommunen havde foretaget en børnefaglig undersøgelse af det ufødte barn, men havde ikke inddraget faren i denne og havde heller ikke inddraget en tidligere forældrekompetence-undersøgelse af faren i deres oplysningsgrundlag. Ankestyrelsen vurderede, at kommunen endvidere ikke i tilstrækkeligt omfang havde dokumenteret, at der forelå et helt særligt tilfælde.²⁶⁵

8.3.1. Hvad udledes der af afgørelserne?

Ud fra principmeddelelsens afgørelser kan det udledes, at Ankestyrelsen stiller bestemte indholdsmæssige krav til kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget. Disse krav fremgår af principmeddelelsen, hvorefter det bl.a. fastslås, at indstillingen skal *"omfatte en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet, herunder med hjælp og støtte efter barnets lov."*²⁶⁶ I sager hvor forældrene ikke er i stand til selv at

---

²⁶³ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

²⁶⁴ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

²⁶⁵ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

²⁶⁶ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24 og LBG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 51, stk. 1, nr.

varetage barnets behov, skal kommunen således overveje og begrunde, hvorfor der ikke iværksættes støttende indsatser.

To centrale elementer i sagens oplysningsgrundlag er således: en vurdering af forældrenes kompetencer og en begrundet redegørelse for, hvorfor mindre indgribende indsatser ikke iværksættes. I den første sag fremgik det, at moren havde været stabil gennem en længere periode, hvorfor det burde have været overvejet, hvorvidt hun ville være i stand til at varetage omsorgen for barnet med støttende indsatser.²⁶⁷ Selvom moren tidligere havde fået anbragt børn, fører dette ikke automatisk til anbringelse af det ufødte barn.²⁶⁸ Moren kunne have udviklet sin forældreevne siden, hvorfor det er vigtigt for retssikkerheden, at beslutningen blev truffet ud fra morens aktuelle forhold.²⁶⁹ Ankestyrelsen lagde vægt på, at kommunens indstilling ikke indeholdt en beskrivelse af, hvilken betydning morens aktuelle stabilitet havde.²⁷⁰ Morens aktuelle stabilitet burde derfor have været inddraget i kommunens redegørelse for mindre indgribende indsatser.

Ankestyrelsen vurderede i begge sager, at det ikke var tilstrækkeligt begrundet, hvorfor forældrene ikke med støttende indsatser kunne varetage forælderrollen. Det fremgik ikke, hvilke alternativer der havde været overvejet, eller hvorfor disse blev anset som utilstrækkelige.²⁷¹ Sagsbehandling lever således ikke op til kravene til indstillingen, når kommunen ikke overvejer mindre indgribende foranstaltninger eller begrunder, hvorfor bestemte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige. Kommuner er forpligtede til at overveje støttende indsatser og skal begrunde, hvorfor iværksættelse af disse ikke vil kunne lede til at forældrene kan varetage forælderrollen.²⁷²

I den anden sag antages det, at kommunens indstilling tog udgangspunkt i morens forhold. De stadfæstede afgørelser i afsnit 8.1 viste, at begge forældrenes ressourcer skal indgå i afgørelsen, da forældreevnen ikke alene vurderes samlet, men også individuelt. I sagen havde kommunen ikke i tilstrækkeligt omfang redegjort for farens forældrekompetence, da der forelå oplysninger om faren, som ikke var inddraget i sagens oplysninger.²⁷³ Dermed havde kommunen ikke blot undladt at inddrage nye oplysninger, men ligeledes ikke inddraget allerede foreliggende oplysninger. Faren burde have været inddraget, såfremt han havde del i forældremyndigheden, var involveret og ønskede at tage del i barnets liv. Det må anses som en væsentlig fejl i sagsbehandlingen, at der blev truffet beslutning på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag.

---

²⁶⁷ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

²⁶⁸ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 325

²⁶⁹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 331

²⁷⁰ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

²⁷¹ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

²⁷² Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 330

²⁷³ Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

Begge afgørelser demonstrerer, at overholdelse af de processuelle og materielle krav til indstillingen ikke blot har betydning for den enkelte afgørelse, men også for retssikkerheden og for ensartetheden i praksis. Principmeddelelse 10-24 er i denne sammenhæng central, idet den fungerer som retningslinje for kommuners vurdering og bidrager til at standardisere og systematisere sagsbehandlingen.²⁷⁴ Dette er særligt vigtigt i sager om tvangsmæssig anbringelse umiddelbart efter fødslen, hvor der ikke foreligger observationer af forældrenes samspil med barnet, og hvor afgørelsen således hviler på en skønsmæssig vurdering af risikoen.²⁷⁵

8.4. Ophævede afgørelser efter serviceloven

I Ankestyrelsens afgørelser fra maj 2022 og december 2022 ophævede Ankestyrelsen børne- og ungeudvalgets akutafgørelser, da de vurderede, at der ikke var akut behov for at anbringe børnene uden for hjemmet uden samtykke.²⁷⁶

I afgørelsen fra maj 2022 vurderede Ankestyrelsen, at det ikke var dokumenteret, at en flytning af barnet til barselsgangen sammen med forældrene uden konstant opsyn ville udgøre en åbenbar risiko for barnets sundhed og udvikling.²⁷⁷ Det fremgår af sagen, at kommunen ikke havde sendt forældrekompetenceundersøgelsen til formanden for børne- og ungeudvalget. Denne skulle angiveligt konkludere, at forældrene ikke måtte være alene med barnet, heller ikke i ganske kort tid. Ankestyrelsen bemærkede hertil, at en forældrekompetenceundersøgelse ikke i sig selv kunne begrunde, at der opstod et øjeblikkeligt behov for anbringelse af et barn.²⁷⁸

Der blev lagt vægt på, at sundhedspersonalet på tidspunktet for akutafgørelsen ikke havde udtrykt bekymring for forældrenes adfærd omkring barnet.²⁷⁹ Ligeledes lagde Ankestyrelsen vægt på, at en flytning til barselsgangen ville betyde, at forældrene og barnet fortsat ville opholde sig på sygehuset.²⁸⁰ Forældrene fortalte på mødet i Ankestyrelsen, at de ingen overvejelser havde om at forlade sygehuset.²⁸¹ Ankestyrelsen angav endvidere, at omstændighederne i øvrigt skulle underbygge det øjeblikkelige behov og kommunen skulle dokumentere, at det ikke var muligt at sikre barnets trivsel med mindre indgribende foranstaltninger.²⁸² Det fremgår af mødet i Ankestyrelsen, at forældrene gerne ville have været på mor-barn hjem og at de samarbejdede på

---

²⁷⁴ Ankestyrelsen: *Ankestyrelsens principmeddelelser. Bindende for kommunen*

²⁷⁵ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 324

²⁷⁶ Bilag 2, s. 1 og bilag 3, s. 1

²⁷⁷ Bilag 2, s. 2

²⁷⁸ Bilag 2, s. 2

²⁷⁹ Bilag 2, s. 2

²⁸⁰ Bilag 2, s. 2

²⁸¹ Bilag 2, s. 4

²⁸² Bilag 2, s. 2

alle parametre.²⁸³ Ankestyrelsen vurderede, at kommunen burde have forsøgt med mindre indgribende foranstaltninger frem til sagens behandling i børne- og ungeudvalget.²⁸⁴

Ankestyrelsen vurderede i afgørelsen fra december 2022, at der ikke var et øjeblikkeligt behov hos barnet der gjorde det nødvendigt at træffe en foreløbig afgørelse om anbringelse af barnet uden for hjemmet uden forældrenes samtykke, da problemerne i hjemmet ikke påvirkede barnet i en sådan grad, at barnet ikke kunne afvente at børne- og ungeudvalget behandlede sagen.²⁸⁵

Ankestyrelsen lagde vægt på, at det ikke kunne udelukkes, at mindre indgribende foranstaltninger kunne have været iværksat i perioden fra barnets fødslen og frem til at sagen skulle have været behandlet i børne- og ungeudvalget. I forlængelse heraf blev støtte i hjemmet eller ophold på familieinstitution givet som eksempler på foranstaltninger.²⁸⁶ På mødet i Ankestyrelsen bemærkede moren, at de gerne ville samarbejde, og at hun ikke forstod, at der kunne anbringes, når der ikke var forsøgt med f.eks. familieinstitution.²⁸⁷ Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at kommunen forud for akutafgørelsen ikke havde indhentet oplysninger fra barselsgangen om forældrenes funktionsniveau og hvorvidt de var i stand til at varetage barnets behov.²⁸⁸ Ankestyrelsen uddybede, at selve fødslen af barnet ikke i sig selv udløste et øjeblikkeligt behov for anbringelse.²⁸⁹

Advokaten bemærkede på mødet i Ankestyrelsen, at der var begrundet tvivl om, hvorvidt akutafgørelsen var truffet på forhånd og blot blev underskrevet af sagsbehandler.²⁹⁰ Forældrene fortalte på mødet, at kommunen allerede måneden inden fødslen havde givet udtryk for, at der ville blive lavet en akutanbringelse. Forældrene fortalte om forløbet på fødegangen, at sagsbehandleren kom og spurgte, om de ville gå med til frivillig anbringelse, hvilket de sagde nej til. Herefter forlod sagsbehandleren lokalet og kom tilbage under fem minutter senere med en akutafgørelse.²⁹¹

8.4.1. Hvad udledes der af afgørelserne?

Ankestyrelsens ophævelse af begge afgørelser var begrundet i, at der ikke var et øjeblikkeligt behov hos barnet, der gjorde det nødvendigt at akutanbringe barnet uden samtykke. Ankestyrelsen vurderede i begge sager, at det ikke var tilstrækkeligt dokumenteret, at barnet ikke kunne afvente behandlingen i børne- og ungeudvalget.²⁹²

---

²⁸³ Bilag 2, s. 4

²⁸⁴ Bilag 2, s. 2

²⁸⁵ Bilag 3, s. 2

²⁸⁶ Bilag 3, s. 2

²⁸⁷ Bilag 3, s. 4

²⁸⁸ Bilag 3, s. 2

²⁸⁹ Bilag 3, s. 2

²⁹⁰ Bilag 3, s. 4-5

²⁹¹ Bilag 3, s. 3-4

²⁹² Bilag 2, s. 2 og bilag 3, s. 2

Et centralt element i Ankestyrelsens vurdering i begge sager var spørgsmålet om, hvorvidt der forelå et *øjeblikkeligt behov* for anbringelse – i relation til faremomentet. Det kan udledes af afgørelsen fra december 2022, at vurderingen heraf var baseret på et skøn. Dette kommer til udtryk, da Ankestyrelsen i afgørelsen lagde vægt på, at det *ikke kan udelukkes*, at mindre indgribende foranstaltninger kunne have været iværksat i perioden fra barnets fødsel og frem til sagens behandling i børne- og ungeudvalget.²⁹³ Kommunen havde ikke dokumenteret det modsatte og havde dermed ikke bevist et øjeblikkeligt behov hos barnet. Ankestyrelsen vurderede derfor, at der burde have været forsøgt med mindre indgribende foranstaltninger, hvormed det blev fastslået, at det var kommunens ansvar at dokumentere, at sådanne alternativer ikke var mulige.²⁹⁴ Vurderingen kom således forældrene til gode, da der ud fra sagens oplysninger ikke var belæg for at skønne et øjeblikkeligt behov hos barnet.

I afgørelsen fra maj 2022 lagde Ankestyrelsen vægt på forældrenes faktiske adfærd på sygehuset. Forældrene havde ikke udvist uhensigtsmæssig adfærd på sygehuset, og desuden indgik det i vurderingen, at en flytning til barselsgangen ville betyde, at forældrene fortsat opholdt sig på sygehuset.²⁹⁵ Der blev således taget udgangspunkt i forældrenes aktuelle adfærd, og det spillede en væsentlig rolle i vurderingen af det øjeblikkelige behov, at der ikke var oplysninger om uhensigtsmæssig adfærd fra forældrene. I de stadfæstede afgørelser efter serviceloven blev der ikke lagt vægt på forældrenes adfærd på sygehuset, hvorfor denne sag fremstår som et mere klart eksempel på den vurdering, der ifølge principmeddelelse 15-17 skulle foretages. Principmeddelelsen anførte, at et øjeblikkeligt behov hos barnet kunne opstå som følge af forældrenes aktuelle adfærd.²⁹⁶

Et andet centralt element i Ankestyrelsens vurdering var sagsoplysning. I afgørelsen fra maj 2022 lagde Ankestyrelsen vægt på, at sundhedspersonalet ikke havde udtrykt bekymring for forældrenes adfærd omkring barnet, hvilket talte mod et reelt faremoment. Oplysningerne fra barselsgangen blev tillagt en væsentlig værdi i vurderingen af barnets øjeblikkelige behov, da disse var de mest aktuelle og retvisende oplysninger, til at klarlægge situationen.²⁹⁷ I afgørelsen fra december 2022 havde kommunen ikke indhentet oplysninger fra barselsgangen forud for akutaftagelsen.²⁹⁸ Dette må anses som en væsentlig fejl fra kommunens side, da netop disse oplysninger kunne have belyst, om der reelt var et øjeblikkeligt behov for at anbringe barnet. Eftersom serviceloven krævede et øjeblikkeligt behov, udgjorde sådanne konkrete observationer

---

²⁹³ Bilag 3, s. 2

²⁹⁴ Bilag 3, s. 2

²⁹⁵ Bilag 2, s. 2

²⁹⁶ Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

²⁹⁷ Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

²⁹⁸ Bilag 3, s. 2

et nødvendigt bevismæssigt grundlag.²⁹⁹ Kommunens undladelse af at inddrage disse oplysninger blev derfor vurderet som en væsentlig mangel i oplysningsgrundlaget. Ved ikke at inddrage oplysningerne fra barselgangen blev vurderingsgrundlaget betydeligt svækket, og dermed kunne kravet om et øjeblikkeligt behov ikke anses for opfyldt. Sammenfattende var sagerne ikke tilstrækkeligt oplyste til, at kommunerne kunne vurdere det øjeblikkelige behov, hvormed mindre indgribende foranstaltninger burde have været iværksat.³⁰⁰

Den ophævede afgørelse fra december 2022 rejser endvidere spørgsmål om overholdelse af servicelovens krav til det tidsmæssige aspekt i akutaftagelser. Ifølge advokaten i sagen var der begrundet tvivl om, hvorvidt akutaftagelsen reelt var blevet truffet på forhånd og blot underskrevet efter barnets fødsel.³⁰¹ Dette ville være i strid med servicelovens forudsætning om, at akutaftagelser alene måtte træffes efter, at barnet var født og det øjeblikkelige behov konkret kunne konstateres.³⁰² Advokatens kritik viser den problematik, der i praksis kunne opstå mellem behovet for hurtig sagsbehandling og de samtidigt gældende krav om oplysning af sagen på beslutningstidspunktet, da reglerne om tvangsmæssig anbringelse umiddelbart efter fødslen var i serviceloven præget af, at afgørelserne skulle træffes i hast.

Hvis advokatens oplysninger om tidsforløbet i sagen var korrekte, må det udledes, at kommunen på forhånd havde planlagt, at der skulle træffes en akutaftagelse. Fra et planlægningsmæssigt synspunkt er det forståeligt, at kommunen forinden barnets fødsel til dels havde en idé om, hvorvidt der var behov for anbringelse eller ej. På trods af at lovgrundlaget lagde op til, at beslutningen først måtte træffes efter barnets fødsel, må der fra kommunens side have været behov for en vis antagelsesbaseret vurdering af de kommende forældres forhold. Denne antagelse ville dog efter fødslen f.eks. skulle understøttes af oplysninger fra barselgangen. Ses der bort fra sagens utilstrækkelige oplysningsgrundlag må tidsaspektet alene kunne have ført til ophævelse, eftersom der ikke var hjemmel til at træffe beslutning om tvangsmæssig anbringelse inden fødslen i serviceloven.³⁰³

8.5. Akutaftagelsernes mulige udfald efter barnets lov

Spørgsmålet er herefter, hvorvidt afgørelserne truffet efter servicelovens regler ville have haft samme udfald, såfremt de var afgjort efter barnets lov – hertil bemærkes, at vurderingen alene er spekulativ, eftersom det ikke vil være muligt at beslutte sagernes udfald uden gennemgang af sagsakterne.

---

²⁹⁹ Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

³⁰⁰ Bilag 2, s. 2 og bilag 3, s. 2

³⁰¹ Bilag 3, s. 4-5

³⁰² Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17

³⁰³ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

Serviceoven hjemlede tvangsmæssig anbringelse af nyfødte på baggrund af et øjeblikkeligt behov, hvilket forudsatte en aktuel og konkret fare for barnet, jf. SEL § 75, jf. § 58. Barnets lov hjemler derimod en mulighed for at træffe afgørelse om tvangsmæssig anbringelse af det ufødte barn umiddelbart efter fødslen, såfremt der foreligger en åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling vil lide alvorlig skade, jf. BL § 49.³⁰⁴ Forskellen i lovhjemlen ligger bl.a. i, at vurderingen efter barnets lov § 49 eksplicit kan baseres på et fremadskuende skøn – en begrundet formodning, hvilket ikke fremgik direkte af serviceoven. Vurderingen efter barnets lov hviler derfor på forældrenes ressourcer og et skøn over forældrenes fremtidige forældreevne.

Når dette holdes op mod Ankestyrelsens afgørelser fra januar 2021 og juni 2023, synes det sandsynligt, at disse afgørelser også ville blive stadfæstet efter barnets lov § 49. I begge afgørelser lagde Ankestyrelsen væsentlig vægt på mødrenes manglende ressourcer og mangel på udvikling, hvilket også i dag vil kunne begrunde en åbenbar risiko. Ankestyrelsen fandt i afgørelserne, at støtte i hjemmet eller på mor-barn hjem ikke ville kunne afværge risikoen, hvilket svarer til en vurdering efter barnets lov § 49, stk. 2. Samtidig var Ankestyrelsen i afgørelsen fra januar 2021 opmærksomme på, at der ikke forelå aktuel u hensigtsmæssig adfærd fra morens side, men vurderede, at hendes nedsatte funktionsniveau i sig selv udgjorde en risiko, som ikke kunne afhjælpes. Denne vurdering er mere direkte i overensstemmelse med § 49, som netop giver mulighed for at træffe afgørelse ud fra en begrundet formodning om forældrenes udviklingsmuligheder baseret på oplysninger om forældrene.

Ankestyrelsens ophævede afgørelser fra maj 2022 og december 2022 ville formentlig også have haft samme udfald, såfremt de var truffet efter barnets lov § 49. Afgørelserne var ikke tilstrækkeligt oplyste og manglede overvejelser om støttende indsatser. Anvendelsesområdet for bestemmelsen er ifølge bemærkningerne indskrænket til at omfatte helt særlige tilfælde, hvilket sætter høje krav til beslutningsgrundlaget. Når der træffes afgørelse efter barnets lov § 49 vil afgørelsen blive truffet på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag, eftersom der endnu ikke foreligger oplysninger om barnet eller om forholdet mellem barnet og forældrene.³⁰⁵ Derfor er det vigtigt for retssikkerheden, at de oplysninger der foreligger inddrages i sagen og der indhentes nye oplysninger til at oplyse sagen tilstrækkeligt, såfremt det er nødvendigt. Kommunerne havde ikke oplyst sagerne tilstrækkeligt, og de to sager vurderes ikke at opfylde de strenge krav til oplysningsgrundlaget, der følger af § 49.³⁰⁶

---

³⁰⁴ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

³⁰⁵ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

³⁰⁶ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

8.6. Virkningen af lovændringen

Overordnet er der en høj konsistens i afgørelsernes struktur, som følger en fast opbygning, hvor resultatet begrundes med vurderinger, der underbygger afgørelsen. Denne opbygning er fastholdt efter barnets lovs ikrafttræden. Ankestyrelsens afgørelser viser dog, at overgangen fra serviceloven til barnets lov har medført forskelle i Ankestyrelsens vurderinger. Vurderingerne efter barnets lov fremstår generelt mere udførlige – særligt i relation til beskrivelserne af forældrenes personlige ressourcer. Lovgiver har indset, at der var en mangel i serviceloven i situationer, hvor der var bekymring for det ufødte barn. Med barnets lov § 49 er der derfor skabt mulighed for at træffe afgørelse tidligst tre måneder før fødslen, hvilket giver kommunerne bedre mulighed for at planlægge anbringelsen og finde den rette plejefamilie.³⁰⁷ Efter serviceloven indebar akutaftagelser ofte skift for barnet, hvilket barnets lov gør op med.³⁰⁸ Hvor anbringelser efter serviceloven ofte skete akut og kunne medføre flere skift for barnet, giver § 49 mulighed for en mere stabil og tryk start på livet uden unødvendige skift mellem plejefamilier.³⁰⁹

Ankestyrelsen lægger vægt på barnets bedste som overordnet hensyn efter både serviceloven og barnets lov. Derfor burde barnets lov § 49 som udgangspunkt ikke ændre væsentligt på selve vurderingen af barnets bedste. De almindelige betingelser for tvangsmæssig anbringelse efter barnets lov § 47 er videreført med ændret ordlyd, men materielt er det nærmest det samme.³¹⁰ Det bør derfor overvejes, hvor stor en materiel forskel der reelt er mellem reglerne om foreløbige afgørelser efter serviceloven og afgørelser efter barnets lov § 49. Begge regler henviser til de almindelige betingelser for tvangsmæssig anbringelse, hvorfor der må lægges vægt på disse.³¹¹ Dog præciseres det i barnets lov § 49, at bestemmelsen kun finder anvendelse i helt særlige tilfælde. Dette skærpede anvendelseskrav sikrer, at det primært er meget ressourcetsvage forældre, der omfattes af bestemmelsen – men rejser samtidig retssikkerhedsmæssige spørgsmål, navnlig i forhold til forældrenes mulighed for at modbevise en fremadskuende vurdering før fødslen, samt til kravene om oplysning af sagen i situationer, hvor konkrete observationer af forældreene endnu ikke foreligger.³¹²

Den mest markante ændring består i tidspunktet for indgrebet. Barnets lov § 49 giver mulighed for at træffe afgørelse om anbringelse *inden* fødslen, hvilket betyder, at vurderingen baseres på fremadskuende antagelser.³¹³ Problematikken vedr. tidspunktet for indgriben efter barnets lov er, at barnets lov muliggør tidligere og mere præventive indgreb, hvilket øger usikkerheden

---

³⁰⁷ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 326

³⁰⁸ Schultz, Trine m.fl., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 326

³⁰⁹ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 326

³¹⁰ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

³¹¹ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 49 og LBKG nr. 1089 af 2023-08-16 lov om social service § 75, jf. § 58

³¹² L93 2022-23, spec. bem. til § 49

³¹³ LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov § 49

i grundlaget for vurderingen. Efter serviceloven kunne afgørelserne først træffes *efter* fødslen og byggede derfor på konkrete observationer i nær forbindelse med fødslen. Dette betød dog, at afgørelserne ofte måtte træffes hurtigt, hvilket skabte risiko for forhastet sagsbehandling.³¹⁴

Det bør overvejes, hvorvidt processen reelt er ændret. I henhold til serviceloven var det faktum at kommunen mødte op på sygehuset en indikation af, at de allerede inden barnets fødsel havde en formodning om, at der kunne være behov for tvangsmæssig anbringelse. Forældrene kunne have så massive vanskeligheder, at støttende indsatser blev vurderet ikke at kunne imødekomme behovet, hvorfor kommunen gennem hele processen må have været bekendt med, at de ønskede tvangsmæssig anbringelse af barnet. Eftersom det ikke var muligt at træffe beslutningen inden fødslen, var der kun mulighed for at beramme sagen til det ordinære møde i børne- og ungeudvalget kort tid efter kvindens forventede fødselstidspunkt med håb om, at tvangsmæssig anbringelse kunne ske efter de almindelige regler og ikke som følge af en akutaftgørelse.³¹⁵ Denne fremgangsmåde må anses, som en form for planlægning, men kunne dog ikke hindre behovet for en akut afgørelse, hvis fødslen skete tidligere end forventet.

Det hastende element i serviceloven var begrundet i hensynet til barnets bedste, men indebar en betydelig usikkerhed for forældrenes retssikkerhed. Der er særlige retssikkerhedsgarantier, når indgrebet er af tvangsmæssig karakter, men da foreløbige afgørelser om tvangsmæssig anbringelse af nyfødte blev truffet akut, indebar det i praksis, at forældrene først blev partshørt og fik adgang til begrundelsen, efter at anbringelsen var iværksat.³¹⁶ Forældrene havde derfor ikke reel adgang til at give deres mening til kende, inden afgørelsen fik virkning. Spørgsmålet er herefter, hvorvidt forældrene har opnået en bedre retssikkerhed i sager om tvangsmæssig anbringelse umiddelbart efter fødslen med barnets lov?

Efter barnets lov udarbejder kommunen typisk den skriftlige indstilling til børne- og ungeudvalget i månederne op til fødslen, hvormed forældrene får mulighed for at udtale sig forud for afgørelsen, få beskikket en advokat og få kendskab til kommunens begrundelse.³¹⁷ På den ene side må forældrenes retssikkerhed derfor anses for at være forbedret efter barnets lov § 49, eftersom der ikke længere er et akut element. På den anden side får forældrene efter barnets lov ikke mulighed for at vise en eventuel forbedring af deres forældreevne tæt på eller efter fødslen, da afgørelsen træffes på baggrund af oplysninger, der foreligger inden barnets fødsel³¹⁸ – hvilket kan svække forældrenes retssikkerhed.

---

³¹⁴ Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*, s. 71

³¹⁵ Ankestyrelsen: *Foreløbige afgørelser om anbringelse af nyfødte børn uden samtykke*. Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5, 2016

³¹⁶ Schultz, Trine m.fl., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 487-488

³¹⁷ Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*, s. 468

³¹⁸ L93 2022-23, spec. bem. til § 49

Det kan diskuteres, hvorvidt dette reelt stiller forældrene i en dårligere retsstilling, da der efter serviceloven ligeledes blev truffet afgørelse kort tid efter fødslen. Når der træffes afgørelse om anbringelse kort tid efter fødslen, vil der blive lagt vægt på forældrenes livsførelse. Afgørelserne fra Ankestyrelsen viser, at denne har både betydning for vurderingen i akutaftagelser og afgørelser efter § 49, hvorfor forældrenes mulighed for at vise en forbedring i forældreevnen derfor kan komme til at fremstå illusorisk.

9. Konklusion

Specialet har undersøgt, hvilke ændringer der er sket ved implementeringen af barnets lov i forhold til anbringelser uden samtykke, med særlig fokus på barnets lov § 49. Gennem en komparativ analyse af de relevante bestemmelser i henholdsvis serviceloven og barnets lov er det vurderet, om der med barnets lov er sket et reelt skifte i retstilstanden, eller om der nærmere er tale om en videreførelse og præcisering af tidligere gældende ret efter serviceloven.

De almindelige betingelser for tvangsmæssig anbringelse i barnets lov § 47 er som udgangspunkt en videreførelse af reglerne i serviceloven, men indeholder væsentlige præciseringer og processuelle ændringer. Dette afspejler lovgivers ønske om at styrke retssikkerheden og ændre måden, hvorpå afgørelser træffes. Der kan fortsat kun ske tvangsmæssig anbringelse, hvis der foreligger en *åbenbar risiko* for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, og hvis problemerne ikke kan løses under ophold i hjemmet. De materielle betingelser er således uændrede, men § 47 indeholder nu eksplicit krav om, at en børnefaglig undersøgelse skal være gennemført forud for afgørelsen, og at afgørelsen skal angive både formål med anbringelsen og den forventede varighed. Disse ændringer er ikke radikale, men medfører en større systematik i sagsbehandlingen og fremstår som et forsøg på at styrke barnets eller den unges processuelle retsstilling – i tråd med lovgivers generelle ønske om øget fokus på barnets bedste.

Der har i specialet været et særskilt fokus på barnets lov § 49, da bestemmelsen giver hjemmel til at træffe afgørelse om anbringelse tidligst tre måneder inden fødslen – en mulighed, der ikke var hjemlet i serviceloven. Bestemmelsen rejser imidlertid også væsentlige spørgsmål om forældrenes retssikkerhed, navnlig fordi vurderingen baseres på *begrundede formodninger*, hvorved afgørelsen træffes på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag. Dette indebærer en særlig retssikkerhedsmæssig udfordring, da der foretages en skønsmæssig vurdering af forældrenes fremtidige forhold, uden konkret observation af forældrenes samspil med barnet, hvilket forøger usikkerheden i vurderingsgrundlaget. Derudover begrænses forældrenes mulighed for at vise en forbedret forældreevne op til fødslen, eftersom afgørelsen kan træffes tidligst tre måneder inden fødslen. Forældrene stilles dog bedre processuelt efter barnets lov § 49, idet afgørelsen nu kan træffes inden barnets fødsel, hvilket giver mulighed for partshøring og beskikkelse af advokat.

Det kan imidlertid diskuteres, hvorvidt disse retssikkerhedsgarantier opvejer for det grundlæggende problem, at vurderingen ikke bygger på samspil med det konkrete barn.

Efter servicelovens regler blev der i disse situationer truffet en akut formandsafgørelse umiddelbart efter fødslen. En sådan afgørelse forudsatte, der forelå et øjeblikkeligt behov hos barnet for anbringelse, som tog udgangspunkt i den aktuelle situation og indebar, at der skulle være et konkret og akut faremoment. Analyserne af Ankestyrelsens afgørelser indikerer imidlertid, at afgørelserne truffet efter serviceloven tog udgangspunkt i en mere fremadskuende vurdering, hvor det øjeblikkelige behov hos barnet ikke blev begrundet i forældrenes ageren efter fødslen, men i en formodning om, at forældrene ikke ville være i stand til at varetage barnets behov. Dette tyder på, at der allerede under serviceloven blev anvendt en udvidende fortolkning af reglerne, der nu er hjemlet i barnets lov § 49.

Specialet har endvidere analyseret barnets eller den unges nye ret til at anmode om anbringelse eller permanent anbringelse efter barnets lov §§ 48 og 68. Disse bestemmelser udgør en markant udvidelse af barnets eller den unges processuelle rettigheder og styrker i et vist omfang barnets eller den unges ret til selvbestemmelse og til at få sine synspunkter inddraget. Retten til at anmode er dog ikke ensbetydende med, at kommunen træffer afgørelse i henhold til barnets eller den unges ønske. I praksis afhænger den reelle effekt derfor af, om barnet eller den unge er bekendt med sin ret og om det kan udøve den uden støtte. Anmodningsretten medfører derfor ikke nødvendigvis en markant materiel ændring, men den markerer en udvikling mod et mere rettighedsbaseret og inddragende børnesyn.

Afslutningsvist må det konkluderes, at barnets lov på flere punkter har styrket barnets eller den unges rettigheder, navnlig i form af at sagsbehandlingen skal tage afsæt i barnets eller den unges perspektiv, ressourcer og behov. Den materielle retstilstand i anbringelsessager uden samtykke er i store træk videreført, hvorfor barnets lov ikke har medført et reelt skifte i retstilstanden. Lovændringen afspejler således en gradvis retspolitisk udvikling, der stemmer overens med ønsket om en mere børnecentreret tilgang i sager om anbringelse uden samtykke. Det er dog afgørende, at kommunerne er i stand til at implementere de nye regler, særligt når hensynet til barnets eller den unges bedste kolliderer med forældrenes rettigheder.

10. Litteraturliste

Lovgivning

- LBKG nr. 1089 af 2023-08-16 lov om social service (serviceloven).
- LBKG nr. 282 af 2025-03-17 Barnets lov (barnets lov).

Forarbejder mv.

- Justitsministeriet, (2014). Betænkning nr. 1546 om inkorporering mv. inden for menneskeretsområdet.
- VEJL nr. 9007 af 2014-01-07 om særlig støtte til børn og unge og deres familier.
- VEJL nr. 9142 af 2019-02-26 om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier.
- Social- og Ældreministeriet, (2021), *Børnene Først*.
- Folketinget, Lovforslag nr. L 93 2022-23 til barnets lov, 2. samling. (L93 2022-23)

International lovgivning mv.

- Europarådet (1950), *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention*.
- Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989. *FN-konvention om Barnets Rettigheder* (Børnekonventionen).
- Committee on the Rights of the Child, General Comment no. 12 (2009)

Litteratur

- Hartoft, H., & Leth Svendsen, I. (2024). *Barnets lov - hvad gælder om samtykke?* I M. Juul Sørensen, & T. Kammersgaard Christensen (red.), *Samtykke* (s. 439-486). Ex Tuto Publishing
- Leth Svendsen, I., & Hartoft, H., (2023), *Oversigtsnotat. Barnets lov*
- Munk-Hansen, C., (2022) 3. udg., Djøf Forlag, *Retsvidenskabsteori*
- Munk-Hansen, C., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Den juridiske løsning: Introduktion til den juridiske metode*
- Schultz, T., & Hartoft, H., (2019) Juristen nr. 2, *Akut anbringelse af nyfødte*
- Schultz, Trine m.fl., (2024) 3. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*
- Schultz, Trine m.fl., (2021) 2. udg., Djøf Forlag, *Socialret: Børn og unge*

Principmeddelelser

- Ankestyrelsens principmeddelelse 26-23
- Ankestyrelsens principmeddelelse 15-17
- Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24

Artikler

- Ankestyrelsen: *Anbringelse af børn og unge uden samtykke*. Besøgt den 09/05/2025. <https://ast.dk/born-familie/hvad-handler-din-klage-om/sager-om-born-og-unge/anbringelse-uden-samtykke>
- Ankestyrelsen: *Ankestyrelsens principmeddelelser. Bindende for kommunen*. Besøgt den 11/05/2025. <https://ast.dk/afgorelser/principafgorelser>
- Ankestyrelsen: *Foreløbige afgørelser om anbringelse af nyfødte børn uden samtykke*. Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5, 2016. Besøgt den 09/05/2025. <https://ast.dk/born-familie/artikler/sager-om-born-og-unge/forelobige-afgorelser-om-anbringelse-af-nyfodte-born-uden-samtykke>
- Mørk, A., Schultz, T., & Hartoft, H. (2025). Altinget.dk: *Regeringen var advaret – men barnets lov er fyldt med fejl*. Besøgt den 13/05/2025. <https://www.alinget.dk/artikel/juraekspertes-barnets-lov-er-fyldt-med-fejl-trods-advarsler-til-regeringen>
- Schultz, T. (2020). Socialraadgiveren, (02/20), 28-29: *Når et barn anbringes akut efter fødslen*. Besøgt den 09/05/2025. <https://socialraadgiverne.dk/faglig-artikel/naar-et-barn-anbringes-akut-efter-foedslen/>
- Thomsen, R., m.fl., (2023), Advokatsamfundet: *Tema: Lovkvaliteten daler*. Besøgt den 13/05/2025. <https://www.advokatsamfundet.dk/nyheder-medier/tidligere-artikler/2023/advokaten-2/2023-advokaten-2-tema-lovkvaliteten-daler/>

Internetkilder

- Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Den Danske Ordbog. *Formodning*. Besøgt den 27/04/2025. <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=formodning>
- Regeringen Frederiksen, M., (2020), Statsministerens nytårstale, <https://www.regeringen.dk/aktuelt/statsministerens-nytaarstale/mette-frederiksens-nytaarstale-1-januar-2020/> (tilgået 26-04-2025)